

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra dendrologie a šlechtění lesních dřevin

Studijní obor: Hospodářská a správní služba v lesním hospodářství

**Dendrologický průzkum zámeckého parku Sychrov
s ekonomickým vyhodnocením revitalizace**

Dendrology survey Sychrov castle park revitalization, economic evaluation

Autor bakalářské práce: Jan Nejedlý

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Martin Slávik, CSc.

Rok obhajoby: 2011

Česká zemědělská univerzita v Praze
Katedra: dendrologie a šlechtění lesních dřevin

Fakulta lesnická a dřevařská
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: **Jana Nejedlého**
obor: hospodářská a správní služba

Název tématu: Dendrologický průzkum zámeckého parku Sychrov s ekonomickým
vyhodnocením revitalizace

Název tématu v anglickém jazyce: Dendrology survey Sychrov castle park revitalization,
economic evaluation

Zásady pro vypracování:

1. Dendrologický průzkum zámeckého parku Sychrov.
2. Zhodnocení zdravotního stavu a návrh revitalizace
3. Ekonomické zhodnocení revitalizace na vybrané části zámeckého parku

Rozsah grafických prací: podle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 30 – 40 stran

Seznam odborné literatury:

- Gregorová, B., 1984: Technologie konzervačních ošetření, ČSOP, Praha
Hamata, M., 2000: Zakládání a údržba zeleně. Praha, ČZU, 136 str.
Hieke, K., 1994: Lexikon okrasných dřevin. Helma Praha, 730 str.
Koblížek, J., 2000: Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků, část I. A II. –
obrazová příloha. Freedom DTP studio a nakladatelství Sursum.
Kolařík, J., a kol., 2003: Péče o dřeviny rostoucí mimo les. Metodika č. 5. Český svaz
ochránců přírody, Vlašim, 261 str.
Mareček, J., 2005: Krajinářská architektura venkovských sídel. ČZU Praha, 404 str.
Slávik, B [ed.], 1995 – 2000: Květena České republiky. 4 Ed. Academia Praha

Dostupné internetové zdroje

Vedoucí bakalářské práce: Doc.Ing.Martin Slávik, CSc.

Konzultant bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: 27. 4. 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. 4. 2011

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Dendrologický průzkum zámeckého parku Sychrov s ekonomickým vyhodnocením revitalizace“ jsem vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v přiloženém seznamu.

V Praze dne 20. 4. 2011

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval především vedoucímu mé bakalářské práce doc. Ing. Martinovi Slávikovi, CSc., za odborné vedení, cenné rady, připomínky, obětavou spolupráci a ochotu. Rovněž děkuji vedení správy státního zámku Sychrov za poskytnutí dostupných historických materiálů. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za trpělivost a podporu během mého studia a psaní této práce.

Obsah

1. Úvod:	1
2. Literární rešerše.....	3
2.1. Zeleň	3
2.2. Kategorie zeleně podle její funkce a charakteru výsadby	3
2.2.1.Parková zeleň	3
2.2.2. Obytná zeleň.....	4
2.2.3.Biotechnická zeleň.....	4
2.2.4. Hospodářská zeleň	5
2.3. Kategorie zeleně podle přístupnosti	5
2.4. Kategorie zeleně podle výškové gradace	6
2.5.Funkce zeleně:.....	7
2.5.1. Mikroklimatická/ bioklimatická	7
2.5.2. Hygienická	7
2.5.3. Hospodářská.....	8
2.5.4. Estetická	9
2.6. Historický vývoj zahrad a parků na našem území	9
2.6.1. Středověká zahrada.....	9
2.6.2. Renesanční zahrada.....	11
2.6.3. Barokní zahrada.....	11
2.6.4. Krajinářský park 19. století	14
3. Metodika:	15
3.1. Ochrana historických památek.....	15
3.2. Metodika řešení obnovy památek zahradně-architektonické tvorby.....	16
3.3. Metodika hodnocení dřevin	17
3.4. Metodika výsadby dřevin	18
4. Charakteristika zájmového území	20
4.1. Geologické, pedologické a klimatické podmínky Sychrova	20
4.2. Historie zámku:.....	20
4.3. Historie parku:.....	21
4.4. Důležité osobnosti spojené s parkem	24
5. Inventarizace vybrané části parku.....	26
6. Návrh revitalizace dubové aleje	32
6.1. Současný stav	32

6.2. Inventarizace dubové aleje	33
6.3. Návrh A.....	39
6.4. Návrh B.....	41
6.5. Ekonomická analýza	44
6.6. Shrnutí výsledků ekonomické analýzy.....	47
7. Závěr.....	49
8. Seznam použité literatury a elektronických zdrojů.....	50
9. Přílohy.....	52

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá stavem dřevin v parku státního zámku Sychrov. Byla provedena inventarizace vybrané části parku a naměřené dendrologické hodnoty byly zaznamenány do inventarizačních tabulek. Práce se dále zabývá historií zámeckého parku. Popisuje také historický vývoj důležitých typů zahrad napříč evropskými dějinami a dále rozebírá význam a funkci zeleně jako takové.

Hlavním přínosem práce je vytvoření projektu obnovy hlavní parkové aleje tvořené pyramidálními letními duby (*Quercus robur pyramidalis*) a zpracování návrhu dvou variant obnovy a to jak graficky tak formou tabulek a vzájemné ekonomické porovnání a zhodnocení těchto variant.

Klíčová slova: Inventarizace, park, zeleň, revitalizace

Abstract:

This bachelor work describes the state of trees in the park of state castle Sychrov. Inventory was conducted on the selected part of the park and measured dendrologic values were noted in the inventory tables. The thesis then deals with the history of the park. It also describes the historical development of important types of gardens throughout European history and further examines the importance and function of the green itself.

The main contribution of this work is creation of restoration project of major park alley consisting of a pyramidal summer oaks (*Quercus robur pyramidalis*) and the drafting of two renewal options, both graphically in the form of tables and mutual economic comparison and evaluation of these option

Key words: Inventarization, park, green, revitalization

1. Úvod:

Zahrady a parky se objevují v záznamech jako doplněk sídel a lidských obydlí již od starověku. Dala se podle nich snadno poznat hospodářská situace majitele i ekonomická situace v dané době na daném území. V druhé polovině 19. Století nikdo nepochyboval o tom, jakou obrovskou hodnotu zámecká zahrada má.

„Zámek Sychrov, někdejší sídlo Rohanů, nepatří jenom k nejvýznamnějším novogotickým zámkům v Čechách a na Moravě, ale také k nejdůležitějším svědectvím romantické architektury ve střední Evropě“. (ROHAN 1996)

Nejde zde pouze o někdejší ekonomickou hodnotu parku a rostlin v něm, ale i o takové hodnoty jako je estetika, druhová rozmanitost, vzácnost jednotlivých druhů a jejich výskytu, práci a úsilí mnoha odborníků a především obrovsky cenný historický odkaz našich předků.

„Historická zeleň představuje nesmírnou hodnotu. Udržovat a chránit toto dědictví a z hlediska historické zodpovědnosti je nadále zvelebovat a vylepšovat jako díla architektury, biologie a umění je třeba považovat za morální povinnost“. (KUPKA 2006)

Poslední majitelé zámku nebyli schopni se o park starat v takové míře jako ti předchozí a jeho krása začala pomalu uvadat. Významně se o to zasadil také minulý režim. Ten zcela potlačil šlechtickou vrstvu společnosti a v případě jejích sídel i to, co po léta budovala, na čem si zakládala a co bylo předmětem rodových dědictví. Bez předsudků se o tento historický odkaz začala společnost znovu zajímat až v devadesátých letech minulého století. Mnoho budov a interiérů se podařilo opravit a vrátit víceméně do původního stavu. Na živé zeleni se ovšem půl století nečinnosti nenávratně projevilo. Spousta rostlin již uhynula, byla odstraněna nešetrnými zásahy do koncepce parku nebo je přestárlá, odumírá a rozpadá se.

To je případ i sychrovského parku. Přestože se dnes investuje množství prostředků do jeho rekonstrukce, stále neexistuje žádná jednotná koncepce, jak obnovovat nejen park jako celek, ale ani jeho jednotlivé části.

Preambule Benátské charty (in OTRUBA 2002) mimo jiné říká, že: „Památky jako nositelé duchovního odkazu minulosti představují v přítomném životě národů živá svědectví jejich staletých tradic. Lidstvo, které si každodenně uvědomuje hodnotu všelidských hodnot, považuje památky za společné dědictví a prohlašuje se vůči budoucím generacím solidárně zodpovědné za jejich zachování. Považuje za svou povinnost odevzdat jim je v plné bohatosti jejich původnosti.“

Sychrovský park

Sychrovský park teď smutný je a pustý k nepoznání

skleníky srovnány jsou se zemí

i ptákům, zdá se, zpívat tu brání

a ptáci odlétnou a oněmí.

A na všem leží ustrnulost němá

a z minulosti těžké otázky,

ty květy, k nimž nikdo lásky nemá,

hle mrou, jak hyne srdce bez lásky.

Pěšiny smutné zarůstají travou,

vše jiné, co přišel nový pán.

Nač třeba květin? Zvůli nedočkavou

i bassin je už hlinou zasypán.

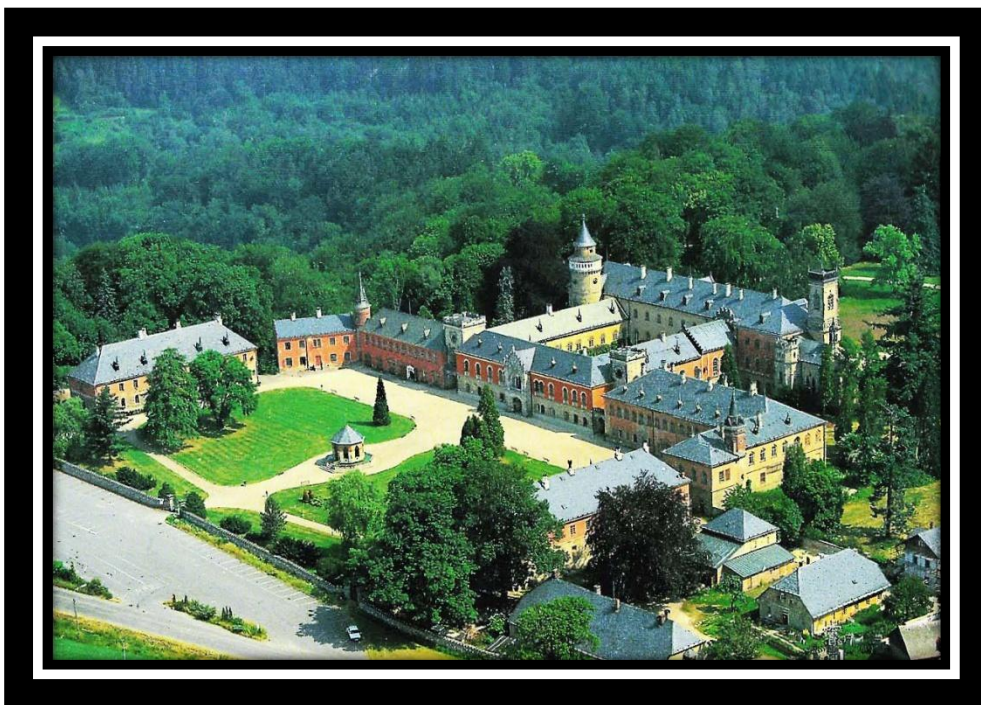
Nic po všem, co tu bylo, stopy není,

teď prázdná je ta celá zahrada,

zloupena všeho v žalném zpustošení,

ve zkázu náhlou bídně upadá.

(BOHDAN KAMINSKÝ 1896 in HOFMAN 1981)

Obr. č. 1, Zámek Sychrov. Zdroj: Rohan 1996

2. Literární rešerše

2.1. Zeleň

Jednotliví autoři používají z hlediska kategorizace druhů a typů zeleně různé hodnocení a rozřazení. Mne zaujal systém rozlišování jednotlivých kategorií prof. Marečka, neboť se domnívám, že skutečnost, že se zabývá mimo jiné řešením výsadby zeleně ve venkovských sídlech, je dobrým důvodem, proč pro účely této práce vycházet právě z něho. Prof. Mareček člení zeleň do tří základních kategorií podle funkčnosti a charakteru výsadby, společenské přístupnosti a výškové gradace.

2.2. Kategorie zeleně podle její funkce a charakteru výsadby

Podle určité hlavní funkce vymezuje MAREČEK (2005) následující čtyři kategorie ploch, kde základním třídícím hlediskem je vztah mezi estetickým, sociálním, ekologickým a hospodářským posláním zeleně:

2.2.1. Parková zeleň

Zeleň určená především pro psychicko-regenerativní využití. Základní kritérium pro její celkové pojetí je zde tedy estetičnost. V závislosti na tom, v jakých podmínkách a na jakých plochách se tato zeleň uplatňuje, rozlišujeme následující útvary této zeleně:

-Odpočinkové parky – plochy budované především za účelem pasivního odpočinku, téměř vždy se jedná o veřejně přístupná místa. Vnitřní uspořádání těchto ploch je tedy vždy podřízeno uklidňujícímu dojmu a jejich rekreační funkci.

-Doplňková parková zeleň – v podmínkách sídel se jedná o velmi důležitou kategorii zeleně. Slouží k doplnění předešlé kategorie zeleně, je tedy plošně výrazně menší a uplatňuje se zpravidla funkcí kompozičně rozlišujícího či naopak sjednocujícího prvku zeleně. Může se jednat jak o rostliny, tak například o travnaté porosty nebo kombinaci obojího s různými stavebními prvky.

-Zeleň hřbitovů – tyto plochy mají výrazně kulturně společenskou funkci. Koncepce těchto ploch by tedy měla brát v úvahu jak jejich vnitřní řešení, tak jejich vztah k vnějššímu krajinnému prostředí.

-Zeleň vybraných částí sídel – opět se jedná o plochy s převážně estetickou funkcí – např. pietně upravené památkové objekty, přístupové trasy k objektům apod.

2.2.2. Obytná zeleň

Hlavním kritériem při řešení této kategorie zeleně je hygienická funkce, která zabezpečí život obyvatel dané lokality ve zdravém prostředí. Lze sem zařadit následující útvary:

-Soukromé zahrady – v kategorii obytné zeleně se jedná o plošně nejrozsáhlejší útvar. Patří sem jak zahrady s funkcí obytnou, tak provozně hospodářskou. Aktivní fyzickou činností zde dochází k celoroční údržbě, která zároveň plní rekreační funkci.

-Zeleň bytových domů – využívá se v případech kdy nelze realizovat klasickou formu zahrad. Plní tak rekreační funkce zaměřené především na potřeby dětí.

-Zeleň sportovních zařízení – je součástí ploch určených pro sportovní vyžití a jako taková slouží hlavně k optimalizaci mikroklimaticko-hygienických podmínek.

2.2.3. Biotechnická zeleň

Tato kategorie zeleně vznikla především z potřeby zlepšení kvality životního prostředí z důvodu škodlivé výrobní činnosti, rozrůstající se dopravy a podobně. Řadíme sem hlavně následující útvary:

-Zeleň územního systému ekologické stability – tvoří ji především různé biokoridory a lokální biocentra. Hlavním posláním těchto útvarů je vzájemně propojit vnitřní a vnější uspořádání zeleně obce, tedy intravilánu s okolním krajinným rázím.

-Hygienická a meliorační zeleň – většinou vysoká, souvislá vegetace mezi obytnou a jinou částí obce (výrobní, dopravní, hospodářskou, aj.). Jejím úkolem je snižovat hluchnost, prašnost a podobně.

-Zeleň zemědělských výrobních zařízení – z důvodu velké variability jednotlivých zařízení se vždy jedná o individuální řešení hygienických, ekologických a estetických vztahů mezi zařízením a jeho okolím.

2.2.4. Hospodářská zeleň

Jedná se o útvary s částečným nebo úplným produkčním posláním. Vzhledem k tomu, že se obvykle vyskytují na okraji zastavěné plochy obce, dají se vhodně využít k utváření vztahu mezi sídlem a okolním krajinným prostředím. Patří sem následující útvary zeleně:

-Ovocné sady – většinou se jedná o oplocené výsadby s velice intenzivní technologií pěstování.

-Lesy – až na výjimky vždy veřejně přístupné útvary zeleně. Kombinují v sobě všechny funkce zeleně.

-Trvalé drnové fondy – jsou reprezentovány hlavně ve formě luk a pastvin. Obdobně jako lesy v sobě kombinují všechny funkce zeleně.

2.3. Kategorie zeleně podle přístupnosti

Podle (ČSN 83 9001) lze zeleň dělit do následujících kategorií:

- soukromá zeleň - je součástí vlastnictví fyzických, nebo právnických osob

- veřejná zeleň - různé útvary zeleně volně přístupné široké veřejnosti, bez ohledu na majetkové vztahy

- obecní zeleň - je v majetku obce (města, vesnic) a nejčastěji bývá veřejně přístupná

- zeleň veřejnosti volně přístupná, což jsou veřejná prostranství, nebo pozemky ve vlastnictví fyzických nebo právnických osob, které udělily souhlas s jejím užíváním

- vyhrazená zeleň – ta se dále rozděluje na:

zeleň veřejnosti omezeně přístupnou - její využívání je často omezeno například vymezeným časem nebo je nutné být součástí určité komunity (školky, sanatoria...), často se zde také vybírá vstupné

zeleň veřejnosti nepřístupnou - ta je přístupná pouze velmi přísně vymezené skupině, jako například botanikům, kteří na daném území provádějí výzkum.

2.4. Kategorie zeleně podle výškové gradace

Tomuto tématu se věnuje MAREČEK (2005), který podle výškové gradace rozděluje zeleň na:

-Nízká zeleň – výška do 5 m, uplatňuje se hlavně jako výplň mezi vyššími prvky. Jako samostatný útvar se využívá ve velkých nahloučených plochách.

-Středně vysoká zeleň – výška 5 – 15 m, vytváří druhou výškovou úroveň a je nejdůležitějším prvkem pro vytvoření harmonie celku. Podobně jako nízká zeleň se uplatňuje ve větších plochách.

-Vysoká zeleň – výška větší než 15m, uplatňuje se zejména použitím soliterních jedinců, případně menších skupin jedinců. Velmi výrazně ovlivňuje celkovou siluetu parku, či zahrady a zvýrazňuje různé kompoziční prvky a vztahy jednotlivých částí zeleně.

2.5.Funkce zeleně:

2.5.1. Mikroklimatická/ bioklimatická

Zeleň může ovlivňovat teplotu ovzduší, čehož se využívá například ve městech, kde hlavně v parných letních měsících vegetace výrazně snižuje teplotu ovzduší a působí tak jako vynikající chladicí prvek. Hlavně v centrech měst je povrch vydlážděn nebo vybetonován a veškerá povrchová dešťová voda je odváděna do kanalizace, což značně snižuje výpar z volné půdy. (HORKÝ 1984)

Vzhledem k tomu, že listová plocha rostliny je obvykle podstatně větší než plocha, na které roste, přispívají tak rostliny pomalejším a nestejným výparem, podle toho jak jsou jednotlivé listy osluněny, k regulaci vlhkosti v ovzduší a zabraňují tím mimo jiné extrémním výkyvům vlhkosti ovzduší, ke kterým jinak hlavně v městském prostředí dochází. (MAREČEK 1992)

Tím zároveň snižují teplotu prostředí a chodec je tak podle některých studií při procházce parkem zatěžován zhruba jen jednou dvacetinou tepelného záření, kterému by byl jinak vystaven při procházce rozpáleným městem.

Zeleň také velmi dobře usměrňuje vzdušné proudění. Může působit buď jako větrolam nebo naopak za bezvětří vyvolává mírné proudění vzduchu, vyvolané rozdílem teplot mezi porosty a sousedními plochami. (HORKÝ 1984)

2.5.2. Hygienická

Rostlinstvo patří k velmi významným a nenahraditelným producentům kyslíku v ovzduší a zároveň spotřebovává přebytečný oxid uhličitý. Právě jeho koncentrace v atmosféře je v současné době velmi živě debatovaným a často politicky a ekonomicky zneužívaným tématem. V každém případě je jen v zájmu lidské populace zvyšovat podíl zelených rostlin v životním prostředí a zabránit decimování pro tvorbu kyslíku významných lokalit, jak k tomu bohužel na mnoha místech zeměkoule stále ještě dochází.

Zeleň také snižuje prašnost. Této funkci přímo u zahrad se věnuje také MAREČEK (1992). Ten uvádí, že prach a prachové částice jsou nežádoucím faktorem v prostředí nejen jako zdroj znečištění, ale také z důvodu negativního vlivu na rostliny a jejich fyziologické

procesy. Zeleň má dva základní mechanismy snižování prašnosti prostředí. Prvním je takzvaný filtrační účinek – záleží na charakteru prašných a částic i listů. Obecně nejlepší filtrační účinky mají živé ploty.

Druhým mechanismem je sedimentační účinnost. Prachové částice v ovzduší jsou při svém propadávání vzduchem zpomalovány nárazy na vegetační bariéry. V celkovém boji proti prašnosti je proto dobré nejen kombinovat rostliny s uvedenými vlastnostmi, ale také v jejich blízkosti budovat různé plochy umožňující trvalé zvlhčení. Prachovému sedimentu ukládajícímu se na takové zvlhčené ploše, jakou může být například hustý trávník, je tak znemožněno navrátit se zpět do ovzduší.

V dnešní době se společnost díky své technické vyspělosti potýká se stále větším hlukovým znečištěním. Nejrychlejší, a často i účinnější obranou proti hluku mohou být různá technická opatření jako například protihlukové valy či stěny, jejichž účinnost se projevuje na rozdíl od pomalu rostoucích dřevin okamžitě. Jejich nevýhodou ovšem je, že hluk pouze odráží jiným směrem a celkové hlukové znečištění tak nesnižují tolik, jako při využití vegetace. Ta nejen, že hlučnost likviduje, ale navíc může také plnit další funkce v prostředí. Doporučovány jsou hlavně dřeviny, a to konkrétně ty s největší plochou listů, pokud možno chlupatých. (HORKÝ 1984)

2.5.3. Hospodářská

MAREČEK (1992) se zaměřuje přímo na hospodářské využití zahrad. Ve své publikaci uvádí zajímavou myšlenku. Domnívá se, že české hospodaření v zahradách a parcích, které má u nás hlubokou tradici, bylo u nás vždy poznamenáno jakousi láskou k rostlinám a přírodě. Tato láska měla vždy silnější vliv na náš náhled na zahradu a nikdy se proto nestalo, že by ekonomické smýšlení mělo jedinou roli v přístupu k hospodaření. Proto se, jak říká prof. Mareček, „naše země nestala ovocnářskou Kalifornií.“ Prosazuje také tři hlavní zásady úspěšného zakládání hospodářské zeleně:

1. správné rozvržení světla a stínu
2. střídání plodin
3. respektování vztahu plochy a pěstitelským záměrem.

2.5.4. Estetická

Estetika je velmi stará věda, kterou se zabývalo velké množství známých filosofů již ve starověku. Zjednodušeně by se dalo říci, že se tato věda snaží definovat zákonitosti krásna, přičemž musí nutně zkoumat nejen hodnocené umělecké dílo, ale i další společenské jevy daného období, jako je například ekonomika a podobně. (WAGNER 1983b)

Zeleň má obecně velmi vysokou uznávanou estetickou hodnotu, nejen pro množství barev a tvarů ale i díky emocionálnímu působení na člověka. Pokud jsou rostliny vhodně zvoleny s ohledem na jejich velikost, tvar, barevnost atd. a je-li o ně pravidelně pečováno, pak mají prokazatelně velmi kladný vliv nejen na estetické cítění, ale i pocit pohody a spokojenosti s prostředím, ve kterém člověk žije, nebo na celkovou psychiku člověka. Toho se významnou měrou využívá například v lázních či nemocničních parcích, kde tento jev velkou měrou přispívá k procesu uzdravování pacientů. (HORKÝ 1984)

2.6. Historický vývoj zahrad a parků na našem území

Potřebu přeměňovat krajinu a zeleň ve svém okolí k „obrazu svému“ měl člověk od pradávna, ať už se jedná o různé základní architektonické prvky megalitických kultur nebo složité, do nejmenšího detailu propracované krajinné prvky naší současné kultury. Jednotlivých historických druhů a typů zahrad a parků, je velké množství. Pokusil jsem se proto kompilací prací několika autorů zachytit ty, které svým výrazným odlišením od předchozího obecně zažitého či moderního standardu posunuli hranice krajinné či zahradní architektury novým směrem. Nemá význam hovořit na našem území o nějaké starověké zeleni, neboť o ní z našeho území neexistují téměř žádné historické podklady.

2.6.1. Středověká zahrada

Středověkem se označuje období mezi pádem Západořímské říše, ke kterému došlo roku 476 n. l. a objevením Ameriky Kryštofem Kolumbem roku 1492. Je to tedy poměrně dlouhé období a sledování vývoje krajiny a zahrad je zde věci poněkud komplikovanou,

neboť často chybí dostatek historických dokladů, a to hlavně z počátku tohoto období. (KUPKA 2006)

Námořní piráti, loupeživí rytíři, bandy lupičů, pověřivost a strach z divoké přírody - to vše přispívá k tomu, že důležitým architektonickým hlediskem této doby je obrana. Sídla i města jsou proto obehána hradbami a zdmi, což se projevuje také na rozlohách vznikajících zahrad. S koncem starověku upadá v Evropě nadvláda pohanských kultů a nastává největší rozkvět křesťanství. To ovlivňuje i koncepci zahrad a parků v té době zakládaných. (HENDRYCH 2004)

Za centra vzdělanosti a kultury lze považovat hlavně kláštery. Právě zde vznikají tradiční středověké zahrady. Odtud se potom poznatky o pěstování rostlin šíří dál, do šlechtických a později i měšťanských sídel. Křesťanství s sebou přináší řád a stabilitu, což se projevuje v zahradní architektuře typickými prvky, jako je jednoduché, prosté, geometrické členění, symbolika, řád, či hierarchie. Panenská příroda je považována za cosi nepřátelského a ohrožujícího. V malých zahradách je tedy zřejmá snaha vytvořit si obraz ideální přírody, s absencí chaosu a samovolné svévůle přírody. Zahrady jsou vždy oplocené, nedá se tedy mluvit o žádné veřejné zeleni. Křesťanství s sebou přináší mnoho symboliky, ať již skryté nebo jasně patrné. Zahrada připomíná alespoň kousek ztraceného ráje a odkazuje na harmonické soužití člověka s Bohem. (KUPKA 2006)

Nákresů či vyobrazení středověkých zahrad se dochovalo jen malé množství. Zahrada má často převážně také užitkový charakter. S budovami v bezprostředním okolí není nijak architektonicky spojována. Vedle užitkových záhonů jsou zde i okrasné rostliny, kterým je většinou vyhrazen vlastní samostatný záhon. U nás se o rozvoj zahrad v tomto období nejvýznamnější měrou zasazuje Karel IV. (HORKÝ 1984)

Středověké zahrady mají pro dnešní dobu mnohem větší význam, než si často uvědomujeme. Nelze tu hovořit o žádné veřejné zeleni, za tu lze považovat snad jen zeleň hřbitovů té doby. Na druhou stranu většina jader historických měst neprošla od dob středověku nějakou drastickou proměnou, a proto lze s jistotou tvrdit, že většina dnešní veřejné zeleně v historických částech měst, má svůj původ právě ve středověku.

(KUPKA 2006)

2.6.2. Renesanční zahrada

Slovo renesance pochází z francouzštiny a lze ho přeložit jako znovuzrození. Renesance byla slohem poměrně krátkým avšak velmi zásadním a výrazným. Zrodila se v Itálii z myšlenek humanismu, který se tu navracel k antice. Přední místo ve společnosti do té doby jednoznačně zaujímal šlecht a církve. V tomto období ovšem přichází nová společenská třída bohatého měšťanstva, později nazývaná jako buržoazie. Myšlenky a teze církve byly zpochybňovány vědci, jako byl např. Mikuláš Koperník. Docházelo k mohutnému vědeckému rozvoji (např. Leonardo da Vinci) a také reformaci církve (Martin Luther).

V budování zahrad se renesance projevuje mnoha novými prvky. V souladu s tehdejší filozofií má zahrada sloužit jako místo klidu a pohody, místo pro myšlení, soustředění a filozofické debaty. Velmi často je zde patrný vliv antiky. Zahrady jsou stále ještě uzavřené, ale mnohem více se již začíná projevovat snaha o provzdušnění těchto prostor a využití výhledů do okolní krajiny. (KUPKA 2006)

Zahrada má také sloužit jako místo přijímání hostů, a proto je kladen důraz na její reprezentativnost. Důraz proto začíná být kladen nejen na drobné zahradní detaily či stavby, ale na celkovou kompozici zahrady a její provázanost a návaznost na budovy, které ji obklopují. Dochází zde také k celkové propojenosti mnoha oborů výtvarného umění. (MAREČEK 1992)

Základním pravidlem při zakládání zahrad je geometrie, řád a harmonie. Uplatňuje se matematika a perspektiva. V pozdější době přechází renesanční zahrada v manýristickou - ta předznamenává nástup baroka a často je velmi úzce vázána na antickou mytologii kde každá taková zahrada má za úkol vyprávět nějaký příběh. Hojně je také využíváno různých vodních prvků. Začíná se uplatňovat geometrické tvarování stromů a keřů. (KUPKA 2006)

2.6.3. Barokní zahrada

Barokní zahrady plynule navazují na renesanční a manýristické s tím, že podle toho kde vznikly, přinášejí nové prvky. Dá se říci, že z období baroka vycházejí všechny pozdější druhy zahrad a parků, často v různých modifikacích přetrvávajících až do konce 19. století (KUPKA 2006)

Období baroka bylo dobou značně nestabilní. Jenom Praha byla například několikrát dobytá a pustošena cizími vojsky, ať to byli Sasové, Švédí, Prusové nebo samo císařské vojsko. Došlo k rekatolizaci společnosti, mnoha náboženským válkám, obrození výsadního postavení šlechty ve společnosti a k nárůstu jejího bohatství.

Přestavba zahrad postupně vyžaduje použití mnohem větších ploch než dosud. V důsledku toho dochází k rušení mnoha budov, jako tomu bylo například u Valdštejnské zahrady v Praze, které padlo za oběť 26 malostranských domů.

Obecně by se dala barokní zahrada popsat jako souhrn uměleckých druhů a disciplín, které v celkové harmonii mají působit na všechny lidské smysly. Poprvé je zde jasně patrná snaha o začlenění či prolnutí zahrady s jejím okolím. Hlavním osovým prvkem zde je již zmiňovaná Patte d'oise – „husí stopa“, která pomáhá využívat co nejvíce monumentálních průhledů a celkovou logickou vazbu jednotlivých ploch a všudypřítomný řád. Neopomenutelné zastoupení zde má i voda. Jako symbol života se vyskytuje ve všech podobách, ať už se jedná o rybníky, bazény, kanály nebo fontány a různé kaskády. (MAREČEK 1992)

Podle typů můžeme barokní zahrady dělit na:

Italská zahrada – vznikající částečně jako oslava církve, projevují se zde protireformační a náboženský zápal. Často jsou zakládány na svazích s využitím mnoha stinných bosketů a oblíbeným prvkem jsou grotty, kde se má spojovat dílo člověka a přírody, přičemž hranice mezi nimi se mají co nejvíce smazávat a záměrně je zde příroda v co největší míře napodobována. (HENDRYCH 2005)

Holandská zahrada - plošně menší, formální a pravidelné, převážně květinové zahrady, hlavně v pozdější době proslavené například pěstováním tulipánů. (KUPKA 2006),

2.6.3.1. Francouzská zahrada

Jednoznačně nejvýraznější typ barokní zahrady. Přestože název odkazuje k zemi, v níž se objevují nejimpozantnější a nejvýznamnější díla tohoto zahradního slohu, původ má opět v Itálii. Evropu totiž v 16. a 17. zcela ovládají italští umělci a právě oni charakterizovali tento sloh typickou symetrií, geometrickými obrazci, terasovitým uspořádáním zahrad, množstvím sochařských a uměleckých prvků (HENDRYCH 2005).

Za vlády Ludvíka XIV. dochází k poklesu vlivu Říma a do popředí se dostává Paříž. Barokní zahradní sloh se proto začíná oddělovat od původního italského ideálu a navrácí se zpět ke klasickým antickým vzorům, čímž se jasně definuje styl francouzské klasicistní

zahrady tak, jak ji známe například u královského zámku ve Versailles, která je oproti původní italské variantě výrazně plošnější a mnohem velkorysejší jak v plošném, tak i uměleckém a finančním měřítku. (KUPKA 2006)

O baroku lze tedy hovořit jako o velmi významném tvůrčím období zahradní architektury. Dochází k postupnému vyřídování a poznávání rozmanitého sortimentu okrasných rostlin a jeho pěstování v našich podmínkách. Za tímto účelem jsou také školeni a systematicky vychováváni zahradníci, kteří jsou schopni se o složité zahradní komplexy starat. (MAREČEK 1992)

2.6.3.2. Anglický park

Tato koncepce parku vznikala souběžně s francouzskou klasicistní zahradou již od 17. století, tedy od období baroka. Nevznikla jako protiklad k francouzskému parku, ale jako souběžně se vyvíjející sloh v mořem oddělené Anglii. Ta díky sporu s Římem, zapříčiněným rozvodem Jindřicha VIII. s Kateřinou Aragonskou, nebyla pod vlivem italských umělců tak, jako jiné části Evropy a spíše se tu uplatňovali umělci z Holandska či Německa. Vžitý název pro tento druh zahrad je proto anglický park. (HENDRYCH 2005)

Pravidelnost a geometrie barokních zahrad, představovaná v té době hlavně francouzským parkem je spojována s feudalismem a ten v té době začíná upadat. V souladu s myšlenkami tehdejších filozofů, kteří hlásali návrat k přírodě, tak v devatenáctém století už stojí anglický park ne po boku, nýbrž jako ostrý protiklad formální francouzské zahrady. (MAREČEK 1992)

Podle Kupky byl jedním z prvků, který tento sloh utvářel, už samotný charakter anglické krajiny, která se od té francouzské značně lišila. Angličané nebyli zemědělci a vinaři, tak jako jejich jižní zámořští sousedé, ale spíše lovci a později, hlavně díky textilním manufakturám, pastevci. Tomu odpovídala i přirozená krajina, ve které žili. Louky s porůznu roztroušenými skupinami stromů a keřů, živé ploty, oddělující jednotlivé pozemky, to vše tvořilo přírodní park. Zahrada zde proto měla působit jako ideální příroda. Důsledně je tedy vytvářena asymetrie a nepravidelnost. Dochází ke stírání hranic pomocí takzvaných ha-ha příkopů. Ty mají za úkol nenásilně oddělovat park od okolní krajiny, tak aby to z dálky nebylo patrné. (KUPKA 2006)

Angličtí architekti se do značné míry nechají ovlivňovat orientální, především tedy čínskou zahradní architekturou. V ní je zahrada budována záměrně jako obraz. Vše je

podřízeno symbolice. Každý jednotlivý obraz, vytvořený umělcem, má odpovídat jiné náladě návštěvníka, který podle svého vnitřního rozpoložení může vyhledat takovou část zahrady, která nejlépe odpovídá jeho náladě a aktuálním pocitům. Známé jsou tři typy zahradních čínských krajin, a sice krajina čarovná, krajina líbezná a krajina hrůzná. (MAREČEK 1992)

Celkovému idylickému dojmu, často s prvky romantismu, je přizpůsobena i voda, která zde má nepostradatelné zastoupení. Ta pomalu protéká potoky a nově vytvářenými jezery. (KUPKA 2006)

2.6.4. Krajinářský park 19. století

Tento druh zahrady vychází z anglického parku. Společnost je unavena smutností a strnulostí klasického anglického pojetí.

Prosazují se snahy o větší rozčlenění zahrad, navrací se zpět květinové záhony a okrasné keře, jako například rododendrony. Tento sloh je již velmi ovlivněn romantismem, a proto se v parcích budují různé stavby a vybavení připomínající různá historická období. Často dochází ke kombinaci těchto prvků, aniž by se bral zřetel na nějakou jednotnou formu či ideu. Vedle sebe se tak mohou setkávat prvky antiky, renesance či rokoka. Díky vynálezu skleníkových konstrukcí s kombinací železa a skla dochází k mohutnému rozvoji pěstování cizokrajných a exotických rostlin, umísťovaných do zimních zahrad. (KUPKA 2006)

S velkou oblibou byla také zakládána arboreta. Právě množství vzácných dřevin a rostlin přimělo stavitele, aby upustili od koncepce ha-ha příkopů a vrátili se zpět k pevnému oplocení parků. Právě v této době vzniká na sychrovském zámku anglický park knížete Kamila Rohana. (HENDRYCH 2005).

3. Metodika:

Pro co nejpřesnější vypracování této práce, bylo nutné sesbírat všechny potřebné historické podklady a to jak mapy, tak různé knihy či dokumenty. Velkou pomocí přitom byla spolupráce s vedením zámku Sychrov a návštěva archivů, muzeí a konzultace s odborníky. Při práci v terénu byly určeny všechny taxony a zakreslena jejich přesná pozice do mapy. Byly změřeny všechny nejdůležitější hodnoty jednotlivých dřevin, určena jejich sadovnická hodnota a věková kategorie. Vše bylo poté zpracováno a zachyceno v podobě tabulek, nákrešů a map tak, aby bylo možno provést přehledné vyhodnocení situace ve vybrané části parku. V případě parkové aleje byly navrženy dva způsoby obnovy a následně provedeno jejich ekonomické vyhodnocení a porovnání.

Článek 15 Florentské charty (in OTRUBA 2002): „Jakékoliv restaurování a tím spíše jakoukoli restituci historické zahrady nelze zahájit bez vypracování důkladné studie, vycházející z průzkumu, event. i z archeologického výkopu a ze zhodnocení všech shromážděných dokumentů, týkajících se dané zahrady a obdobných zahrad, aby byl po všech stránkách zajištěn charakter návrhu. Před vlastními pracemi musí provedená studie vést k projektu, jenž bude předložen k posouzení a odbornému odsouhlasení.“

3.1. Ochrana historických památek

Ochraně historických památek se ve své publikaci mimo jiné věnuje i KUPKA (2006), který říká, že ochranu historických památek zahradní architektury není možné paušalizovat a je proto třeba rozlišit různé kategorie stupně ochrany a rozhodnout, která vývojová etapa je předmětem ochrany a proč. Z tohoto hlediska rozděluje historické zahrady a parky do tří kategorií. U některých z nich upřednostňuje jejich ochranu před přístupností, přičemž se odvolává na 18. Článek Florentské charty (in OTRUBA 2002), který říká že: „Každá historická zahrada je určena k tomu, abychom se na ni dívali, aby jí bylo možno procházet, avšak je nutné při jejím využití předem posoudit její rozlohu a křehkost. Prvořadé je zachování její kulturní podstaty a kulturní hodnoty i za cenu omezení přístupu...“

1. Kategorie - zahrady a parky nadstátního významu, díla nejvyšší úrovně, reprezentující určitý sloh, či osobnost tvůrce. Tyto zahrady a parky je nutné chránit i za cenu omezení rekreace nebo dokonce možnosti návštěvnosti těchto míst.

2. Kategorie – lze sem zařadit památky místního až státního významu. Mnohdy obsahují hodnotné porosty či jednotlivé dřeviny.

3. Kategorie – v této kategorii jsou zařazeny památky zahradní architektury, které buď ztratily, nebo nikdy nenabývaly historické, umělecké a památkové hodnoty. V tomto případě tedy chráníme hlavně plochu. Není zde proto nutné, držet se při rekonstrukci nějakých historizujících schémat.

3.2. Metodika řešení obnovy památek zahradně-architektonické

tvorby:

Průzkumná část

Sběr všech možných podkladů pro popis vzniku, vývoje a současného stavu díla. Například: rytiny, obrazy, botanické studie, provozní vztahy, kompoziční vztahy atd. Slouží jako podklad pro rozbor.

Rozborová část

Všechny dostupné prostudované materiály jsou použity pro zpracování závazného dokumentu, který slouží jako podklad pro vypracování návrhu obnovy.

Návrhová část

Obvykle se vypracovává v různých variantách na základě zpracovaných podkladů a rozborů. Patří sem například: obnova porostů, obnova provozu, uzemní vztahy atd.

Skládá se z několika částí: Výkresová část – vztahy celkové situace, pohledy, porosty atd.

Textová část – průvodní zpráva, vysvětlení, vyjádření
finančních nákladů atd.

Vyjádření etap

Realizační projekt – podrobné rozpracování zvoleného řešení.

(OTRUBA 2002)

3.3. Metodika hodnocení dřevin

Průměr kmene

Měřeno ve výčetní tloušťce – 1,3 m, pásmem po obvodu kmene s přesností na celé centimetry a přepočítáno na průměr, uváděno v celých centimetrech.

Výška stromu

Měřeno laserovým optickým dálkoměrem s přesností na desetiny metru. Uváděna v celých metrech.

Šířka koruny

Půdorysný průmět koruny na terén. Uváděna jako aritmetický průměr dvou na sebe kolmých měření pásmem s přesností na desetiny metru. Uváděna v celých metrech.

Věková třída

- 1 – nová výsadba (< 20)
- 2 – odrostlý jedinec (20 – 40)
- 3 – dospívající jedinec (40 – 60)
- 4 – dospělý jedinec (60 – 100)
- 5 – přestárlý jedinec (>100)

Sadovnická hodnota

MACHOVEC (1982) Popisuje sadovnickou hodnotu jako kritérium, které shrnuje všechny kvality dřeviny, které nelze vyjádřit měřenými hodnotami. Jednotlivé stupně lze proto přímo známkovat, podle kvality dřevin a jejich účinnosti jako účelové a funkční složky přírodní části životního prostředí.

I. Klasifikační třída - nejhodnotnější dřeviny

Naprosto zdravé a nepoškozené dřeviny, odpovídající tvarem, zavětvením a celkovým habitusem danému taxonu. Předpokládá se, že svou funkci sadovnicko-krajinářskou budou schopny plnit ještě několik desetiletí. Těmto dřevinám by se měla vždy přizpůsobit koncepce obnovy či plánované zástavby tak, aby bylo možno je ve všech případech zachovat.

II. Klasifikační třída - velmi hodnotné dřeviny

Zdravé dřeviny, typického tvaru a charakteristických znaků pro daný taxon, které se tvarem svého habitu mohou pouze nepatrně lišit. Velikostně musí dosahovat alespoň poloviny rozměrů, které jsou schopné na daném stanovišti maximálně vytvořit. K jejich odstranění lze přistoupit jen ve zcela výjimečných případech, kdy byla všechna ostatní řešení vyčerpána.

III. Klasifikační třída - dřeviny průměrné hodnoty

Dřeviny, které jsou zdravé, nanejvýš mohou být nepatrně proschlé, ale s absencí jakýchkoliv chorob, či škůdců. Tvarově se mohou již poměrně výrazně lišit od původního typu. Velmi často sem také patří stromy nižších věkových stádií, zatím menšího vzrůstu, u kterých se dá předpokládat, že si svoje zařazení z dlouhodobého hlediska udrží nebo se budou dále rozvíjet a dosáhnou dokonce ještě lepšího sadovnického hodnocení.

IV. Klasifikační třída - dřeviny podprůměrné hodnoty

Dřeviny často velmi poškozené, staré, málo vitální, prosychající a jinak poškozené. Nesmí však žádným způsobem ohrožovat bezpečnost lidí nebo okolních porostů. U těchto dřevin nelze předpokládat zlepšení jejich kvality. Při řešení úprav porostů se počítá s jejich postupným odstraněním.

V. Klasifikační třída - nevyhovující dřeviny

Dřeviny velmi silně poškozené, nemocné, napadené škůdci. Často ohrožují bezpečnost lidí nebo okolních porostů. Jsou to dřeviny bez jakýchkoliv předpokladů dalšího vývoje. Při sadovnických úpravách se počítá s jejich odstraněním, a to buď okamžitě, nebo v co možná nejkratší době.

Metodika hodnocení dřevin podle MACHOVCE (1982).

3.4. Metodika výsadby dřevin

Sadební materiál

Zdravý, bez chorob a škůdců

Materiál se zemními baly

Obvod kmene 16-18cm

Výška minimálně 2 m

S jedním terminálním a minimálně čtyřmi bočními výhony

Jamky

Při hloubení jam musí být dodržena norma ČSN 83 9021, tedy výsadbová jáma musí být minimálně 1,5krát větší, než velikost kořenového balu. Zde bude použito velikosti dvojnásobku kořenového systému z důvodu rychlejšího a lepšího počátečního růstu.

Výsadba

Vykopání bude provedeno ručně, či drobným mechanizačním prostředkem (UNC). Proveďte se výměna 50% zeminy za rašelinný substrát s vhodně upraveným pH a pro zlepšení růstových podmínek se přidá zásobní tabletové hnojivo, které bude aplikováno do bezprostředního okolí výsadbové jámy.

Hloubka jámy před výsadbou bude upravena podle výšky kořenového balu tak, aby s ní byla shodná. Po zasypání se půda důkladně ušlape.

Kotvení

U všech jedinců se provede nadzemní kotvení třemi kůly do trojúhelníku a kmeny budou fixovány úvazky z přírodního materiálu.

Následná péče

Na povrchu jámy se rozprostře asi 8 cm vysoká vrstva mulče a následně se provede důkladná zálivka 100 l vody u každé dřeviny.

Metodika výsadby podle KOLAŘÍKA (2003) a HAMATY (2000)

4. Charakteristika zájmového území

4.1. Geologické, pedologické a klimatické podmínky Sychrova

Zámek se nachází v severních Čechách, mezi městy Turnov a Liberec na náhorní plošině nad říčkou Mohelkou. Nejvyšší bod parku měří 384 m n. m. a nejnižší potom 371 m n. m. Převládají zde východní větry. (HARTLOVÁ 1996)

Oblast spadá do geologického útvaru České křídové tabule. Téměř horizontálně jsou zde uloženy sedimenty svrchní křídly. Z hornin se zde vyskytují různé druhy pískovců, slínovců a jílovců. Nejčastěji vyskytujícím se půdním typem je kambizem. Půdy jsou písčité a bez výrazné struktury, z mineralogického hlediska chudé na živiny. (KREJČÍ 2005)

Tabulka č. 1: Klimatické podmínky (KREJČÍ 2005)

Klimatické podmínky	
Počet letních dnů	20 – 30
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	140 – 160
Počet mrazových dnů	110 – 130
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60 - 80
Srážkový úhrn ve vegetačním období	350 - 450
Srážkový úhrn v zimním období	250 - 300

4.2. Historie zámku:

Historie Sychrova sahá do 14. století, kdy na místě dnešního zámku stála osada Svojkov s gotickou tvrzí, která se jmenovala Sychrov. Celé panství několikrát změnilo svého majitele. Prvním významnějším rodem byli Kyjovští z Kyjova. Ti vlastnili tvrz v průběhu třicetileté války. Někdy v této době byla zřejmě tvrz zničena – přesné historické záznamy o této události neexistují. Po bitvě na Bílé hoře bylo panství Kyjovským zkonfiskováno a roku 1628 jej získal za velmi nízkou cenu Albrecht z Valdštejna.

Po smrti Albrechta z Valdštejna roku 1634 vlastnilo panství několik různých majitelů. Vincenc Lamotte z Frintropu postavil na místě bývalé tvrže barokní zámeček, který vytvořil jádro dnešního zámku.

Roku 1740 přechází Sychrov opět do vlastnictví rodiny Valdštejnů. Od nich kupuje zámek roku 1820 Karel Alain Gabriel kníže Rohan, princ Guéméné, vévoda z Montbazonu a Bouillonu (1764 – 1836), rakouský polní maršálek, rytíř řádu Marie Terezie a řádu Zlatého rouna, hlava velmi starého a významného rodu, pocházejícího původem z Bretaně.

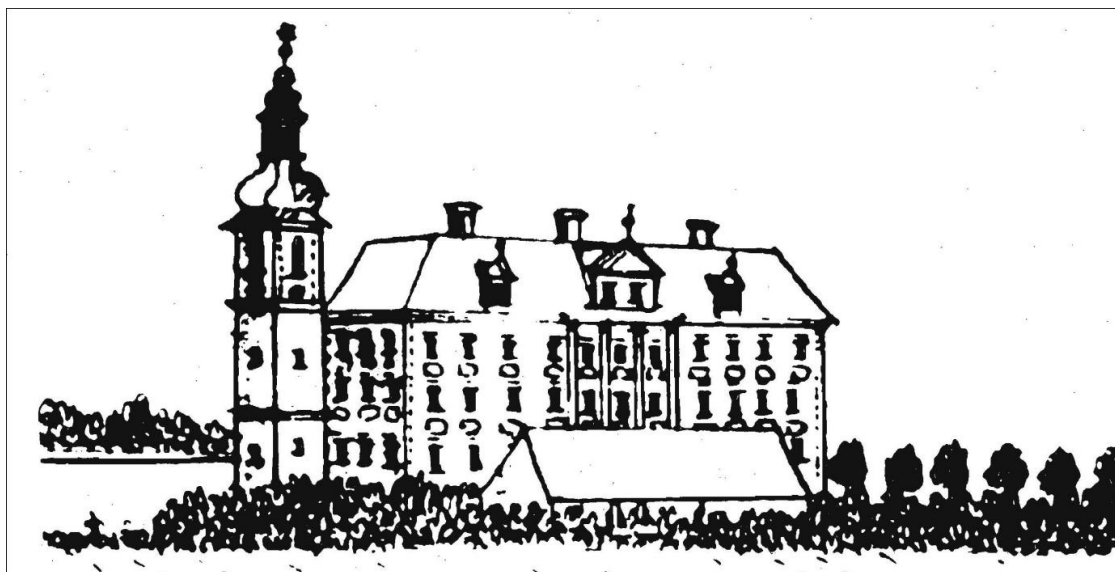
Karel Alain nechal zámek přestavět v duchu empíru tak, aby splňoval požadavky reprezentativního rodového sídla.

Největší stavební úpravy ovšem na zámku provedl jeho druhý majitel Kamil Filip Josef Idesbald (1801 – 1892). Právě on zde provedl romantickou novogotickou přestavbu podle projektu Bernarda Gruebera a vtiskl tak zámku jeho dnešní podobu s uzavřeným nádvořím a dvěma věžemi.(URL 1)

Rohané vlastnili zámek až do roku 1945, kdy jim byl na základě Benešových dekretů majetek na našem území zkonfiskován. V současné době je zámek ve vlastnictví státu a spravuje ho Národní Památkový Ústav.

4.3. Historie parku:

Vznik první okrasné zahrady na Sychrově můžeme s největší pravděpodobností datovat mezi roky 1690 – 1693, kdy zde staví Jan Jakub Lamotte barokní zámeček. Usuzujeme tak podle toho že v této éře bylo zvykem u podobných sídel zakládat barokní zahrady, ovšem žádné dochované písemné zprávy z té doby se o sychrovské zahradě výslovně nezmiňují. Dochovala se pouze perokresba F.B.Wenera z roku 1752 na které je zámek vyobrazen, ovšem rozsah či tvar zahrady z ní nelze vyčíst.

Obr. č. 2, Barokní Sychrov. Zdroj: zámecký archiv

S budováním parku tak, jak se dochoval do dnešní doby, začal ihned po zakoupení zámku Karel Rohan. Ten ho ovšem založil ve stylu klasicistní zahrady a zároveň mu udal základní plošnou dispozici. Využil při tom osnovu zahrady francouzského stylu ve vrcholném klasicistním období, zakládané v rovině, kterou je *patte d'oise* (husí nožka), tedy systém tří os vybíhajících od hlavního bodu, v tomto případě zámeckých schodů, centrálně umístěných v průčelí zámku. Celý projekt zamýšlel Karel uskutečnit v duchu tehdejší doby, tedy zdůraznit panovnické sídlo, jako výraz neomezené moci, oslňujícího lesku a nádheru vypínající se nad své okolí. (ROHAN 1996)

Roku 1836 ovšem Karel umírá a nástupcem se stává jeho synovec Kamil Rohan. Právě za jeho vlády dochází k mohutné přestavbě zámku, hlavně ale zámeckého parku. Kamilovou největší zálibou byla botanika a dendrologie, pokud to tak lze označit, neboť jeho vědecký vztah k rostlinám prokázán není. Jisté ovšem je, že byl vášnivým sběratelem rostlin a měl velkou zálibu v zahradnictví a architektuře. Právě tyto jeho koníčky proslavily na dlouhou dobu sychrovský park i zámek po celé střední Evropě.

Kamil začal s budováním parku na počátku roku 1847, ovšem v odlišném duchu než jeho strýc. V Evropě se v té době rozmáhá vliv osvícenství a šíří se myšlenky podobné uvažování například J. J. Rosseaua, hlásající návrat k přírodě. Klasické francouzské parky jsou označovány jako svazování přírody, prosazuje se volnost a nespoutanost. (ROHAN 1996)

Kamilův strýc však již v parku provedl mnoho výsadeb a stavebních prací. Možná částečně i proto se Kamil rozhodl ponechat základní klasicistní osu parku, přestože jednotlivé osy *patte d'oise* poněkud pozměnil. Nejzásadněji zasáhl do severní, levé osy, kterou nechal změnit na romantickou vinoucí se pěšinu. Hlavní středovou osu, která tvoří široký průhled od zámku k oranžerii, nechal Kamil po stranách osázet rozvolněnými listnáči, čímž zjemnil strohost barokních rysů celého průhledu. Pravou osu se rozhodl ponechat v nezměněné podobě, zřejmě hlavně proto, že alej z vysazených pyramidálních dubů sloužila jako hlavní přístupová cesta do parku a zároveň otevírala průhled na kostel v nedalekých Jenišovicích. (HOFMAN 1981)

Kníže Kamil ovšem nebyl jedinou úzce spjatou osobou s historií parku. Celé dílo se mu podařilo realizovat také zásluhou dvou dalších mužů. První z nich byl Josef Pruvot. Rohané mu zaplatili studia a on pro ně později až do konce života pracoval jako hlavní stavební architekt. Na budování parku se tak podílel hlavně technickými návrhy a náčrty a stavbou všech objektů v parku. Druhým mužem byl Vojtěch Mašek, často nespravedlivě opomíjený. Byl to on, kdo pracoval u knížete Kamila jako ředitel zahrad téměř čtyřicet let

a mimo jiné pro něho vyšlechtil mnoho vzácných druhů rostlin, z nichž sedm dodnes nese pojmenování po Kamilu Rohanovi.

HOFMAN (1981) popisuje spolupráci těchto tří mužů tak, že Rohan vyjadřoval své představy o kompozici parku, Mašek těmto představám dával odbornou náplň botanickeou a Pruvot je zpracovával do plánů a navrhoval zahradní stavby.

Práce v parku ovšem nebyly úplně jednoduché, neboť park není zcela rovný, ale zároveň je poměrně vyvýšen nad okolní terén. Z tohoto důvodu v něm zcela chyběla voda. Tento problém začal již částečně řešit Karel Rohan, který nechal hned vedle oranžerie na konci parku zbudovat vodárenskou věž, od které měly vést další rozvody vody do parku.

Jednalo se na svou dobu o poměrně složité, moderní, ale i nákladné zařízení, které bylo v průběhu let neustále modernizováno. Základním prvkem byl vodní trkač vyrobený v Paříži, poháněný tekoucí vodou. Vzniklá síla byla přenášena na stroje, které dopravovaly vodu z řeky Mohelky prudkou strání až do nádrže vodojemu v parku. Plány celého zařízení zhotovil R. Božek, působící také v té době jako inspektor pražských vodáren. V roce 1865 se podílel na stavbě, se kterou se započalo. Kamil Rohan celý systém ještě zdokonalil a využil různého potrubí a otevřených kanálů, k zásobování vodou celého parku. Délka rozvodního potrubí v té době dosáhla neuvěřitelných 1917 metrů. (JIROUŠKOVÁ 1994)

Problém zásobování parku vodou nebyl ještě zcela vyřešen ani v dnešní době, kdy vzniklo několik projektů na přívod vody do zámecké oranžerie. Jako nejschůdnější varianta se prozatím jeví vybudování vrtů hlubokých přes sto třicet metrů tak, aby se stavebníci dostali až na úroveň hladiny řeky Mohelky.

Kníže Kamil měl ovšem podstatně smělejší plán. Rozhodl se totiž pro vybudování malého rybníku v jihovýchodní části parku. Dodnes o tom svědčí jasně patrná hráz vedoucí podél celého obvodu zamýšlené stavby. Kamilův plán ovšem nevyšel, s největší pravděpodobností kvůli příliš velké propustnosti zdejší zeminy. Kníže se sice snažil různými navážkami podloží zlepšit, ale do dnešní doby se dochovala pouze ona zmiňovaná hráz. Mimo to vybuodoval Kamil po celé jižní hranici parku rozsáhlé skleníky, v kterých pěstoval, množil a pokoušel se křížit různé druhy subtropických a tropických rostlin. Mezi jeho velkou zálibu též patřilo pěstování orchidejí, které se dodávaly například i do Schönbrunu.

(ADAM 1926)

Po smrti Knížete Kamila, se stává novým pánem Sychrova jeho synovec Artur. Těžko říci, zda to byla finanční situace, která ho přiměla zrušit všechny skleníky, rozprodat sbírky a výrazně omezit celé hospodaření v parku. Ovšem vzhledem k tomu, že se ve zlém rozešel i se zahradníkem Maškem, by se dalo spíše soudit, že zkrátka nesdílel záliby svého strýce a

vydržování nákladných sbírek mu přišlo neúčelným plýtváním finančních prostředků. Právě z počátku jeho vlády pochází v úvodu zmiňovaná báseň Bohdana Kaminského.

Po smrti Artura přebírá panství do správy jeho syn Alain. Je pravděpodobné, že právě celková složitá finanční situace v průběhu obou světových válek, včetně období mezi nimi, zapříčinila, že zámecký park stále více upadal. Tento sestupný stav pokračoval i po znárodnění zámku v roce 1945 až do roku 1989. Od té doby projevuje Národní památkový ústav, v jehož správě se zámek nachází, snahu o alespoň částečnou obnovu dřevin v parku. Bohužel se stále nedaří sehnat dostatečnou finanční částku, k uskutečnění větších obnovních zásahů.

4.4. Důležité osobnosti spojené s parkem

Kamil Rohan

Celým jménem Kamil Filip Josef Idesbald Rohan (1800 – 1892), byl jednoznačně nejvýraznější a nejvýznamnější postavou v historii zámku a hlavně zámeckého parku. Narodil se 19. prosince v Bruselu a byl již jako mladý adoptován do hlavní rohanské linie Montbazon – Guémenée z důvodu zajištění mužského potomka. Tím se také stal pozdějším majitelem zámku Sychrov a celého panství (KADLEC 2010, osobní sdělení)

Roku 1826 se oženil s Adélou, princeznou Löwenstein-Wertheim-Rosenberg, ovšem jejich manželství nebylo příliš šťastné a zůstalo bezdětné.

V dobových zprávách je Kamil popisován a ctěn jako vysoce vzdělaný, uměnímilovný, lidumilný, nadšený sběratel a botanik. Byl to on, kdo přeměnil zámecký park na anglický, plný vzácných botanických a dendrologických rostlin.

Roku 1843 obnovil v Praze Český svaz pro zvelebení zahradnictví a stal se jeho prezidentem a rovněž byl členem mnoha zahradnických společností po celé Evropě.

V roce 1846 mu bylo za jeho zásluhy při zakládání nových zahrad, za humanitární práci a zásluhy o rozvoj hospodářství v zemi, uděleno čestné občanství hlavního města Prahy.

V roce 1861 se stal nositelem Leopoldova řádu a roku 1865 se stal rytířem řádu Zlatého rouna, v tomtéž roce také obdržel dědičnou hodnost říšského rady rakouských panských domů.

Roku 1892 umírá na následky mozkové mrtvice. (ROHAN 1996)

Obr. č. 3, Kamil Filip Josef Idesbald Rohan. Zdroj: zámecký archiv

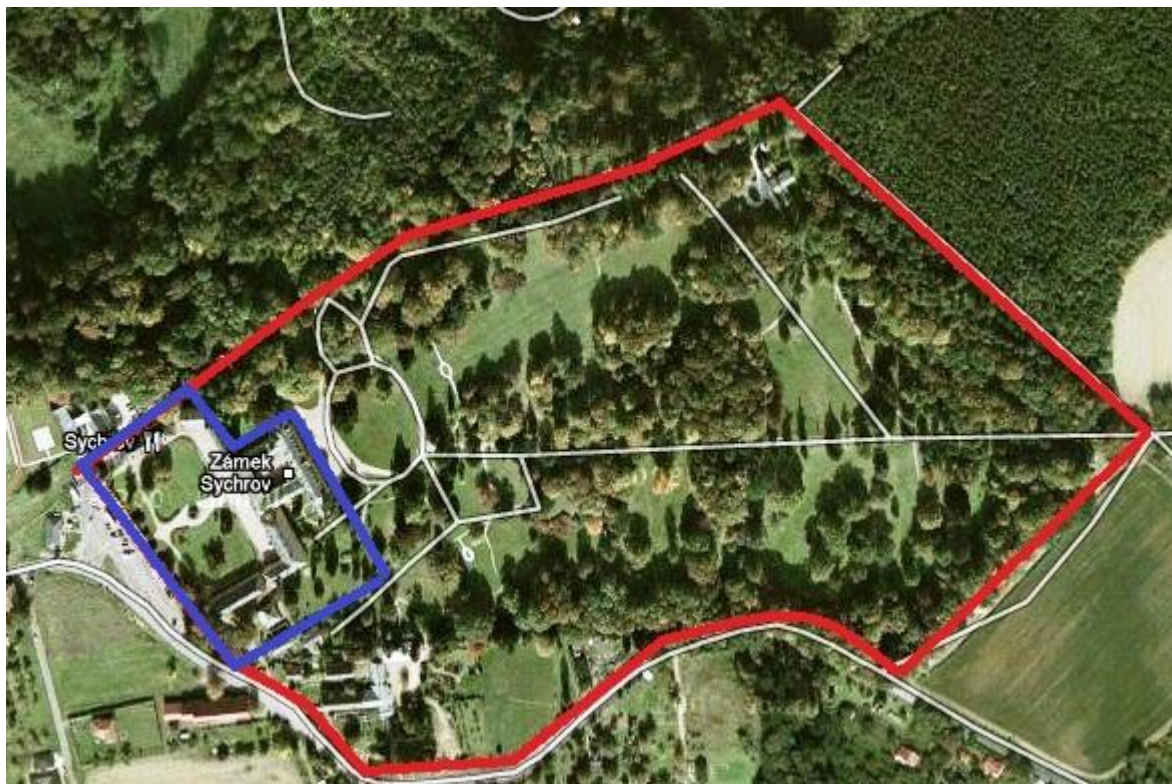
Vojtěch Mašek

Byl narozen 23. dubna 1829 v Dolní Lukavici u Přeštic. Již ve třinácti letech přišel o otce, který byl sluhou hraběte Schönborna. Krátce nato opustil studia, vyučil se zahradníkem v Dolní Lukavici a přijal místo zahradníka v Praze, nejprve u hraběte Kinského, potom v Kleinově zahradě a později byl doporučen do Hüglovské zahrady v Hietzingu u Vídně. Odtud záhy přešel jako zahradnický příručí do zahrady v Schönbrunnu. Po vojenské službě byl zaměstnán u hraběte Chotka ve Veltrusích. V roce 1855 vstupuje do služeb knížete Kamila z Rohanu.

Roku 1872 se stává spoluzakladatelem zahradnictví v Turnově, které neslo název po druhém spoluzakladateli, který projekt financoval, Korselt a spol. (HOFMAN 1981).

Korselt však zřejmě nebyl příliš dobrým obchodníkem, neboť roku 1895 byla na podnik uvalena soudní dražba a Mašek celé zahradnictví skoupil, přejmenoval ho na Maškovo zahradnictví a celý podnik začal znovu vzkvétat a exportovat rostlinný materiál doslova do celého světa. Velikost celého podniku a jeho proslulost se stupňovala i po Maškově smrti, kdy ho vedli jeho potomci velice úspěšně až do doby, než byl po roce 1948 znárodněn a do dnešní doby z něho nezbylo nic. (KAMENICKÝ 1941)

5. Inventarizace vybrané části parku

Obr. č. 4, Hranice parku s vyznačením inventarizované části. Zdroj: URL 2 + vlastní úprava

- Legenda:**
- hranice parku
 - hranice inventarizovaného území

Inventarizace západní části parku

pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota *	Poznámka
1	<i>Aesculus hippocastanum</i>	18	102	13	4	3	
2	<i>Taxus baccata</i>	5	30	4	3	4	
3	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	21	33	5	4	3	
4	<i>Taxus baccata</i>	8	35	5	3	3	
5	<i>Taxus baccata</i>	5	18	3	3	4	
6	<i>Taxus baccata</i>	8	24	5	3	4	
7	<i>Aesculus hippocastanum</i>	17	92	10	4	4	
8	<i>Sakix sepulcralis</i>	4	12	4	2	3	
9	<i>Pinus strobus</i>	14	117	8	4	3	
10	<i>Taxus baccata</i>	5	25	6	3	3	
11	<i>Taxus baccata</i>	6	64	8	3	4	
12	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	6	40	5	3	3	
13	<i>Tilia cordata</i>	3	5	2	2	3	
14	<i>Tilia cordata</i>	6	12	4	3	4	
15	<i>Thuja plicata</i>	10	35	5	4	3	
16	<i>Aesculus hippocastanum</i>	16	180	20	4	3	
17	<i>Tsuga canadensis</i>	16	105	16	4	3	
18	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	7	25	6	3	4	
19	<i>Taxus baccata</i>	5	19	7	3	3	
20	<i>pinus ponderosa</i>	13	60	6	4	4	
21	<i>Taxus baccata</i>	5	27	6	3	4	
22	<i>Taxus baccata</i>	5	35	6	3	3	
23	<i>Salix sepulcralis</i>	12	107	18	4	3	
24	<i>Aesculus hippocastanum</i>	11	110	21	5	4	
25	<i>Thuja occidentalis</i>	14	48	8	4	3	

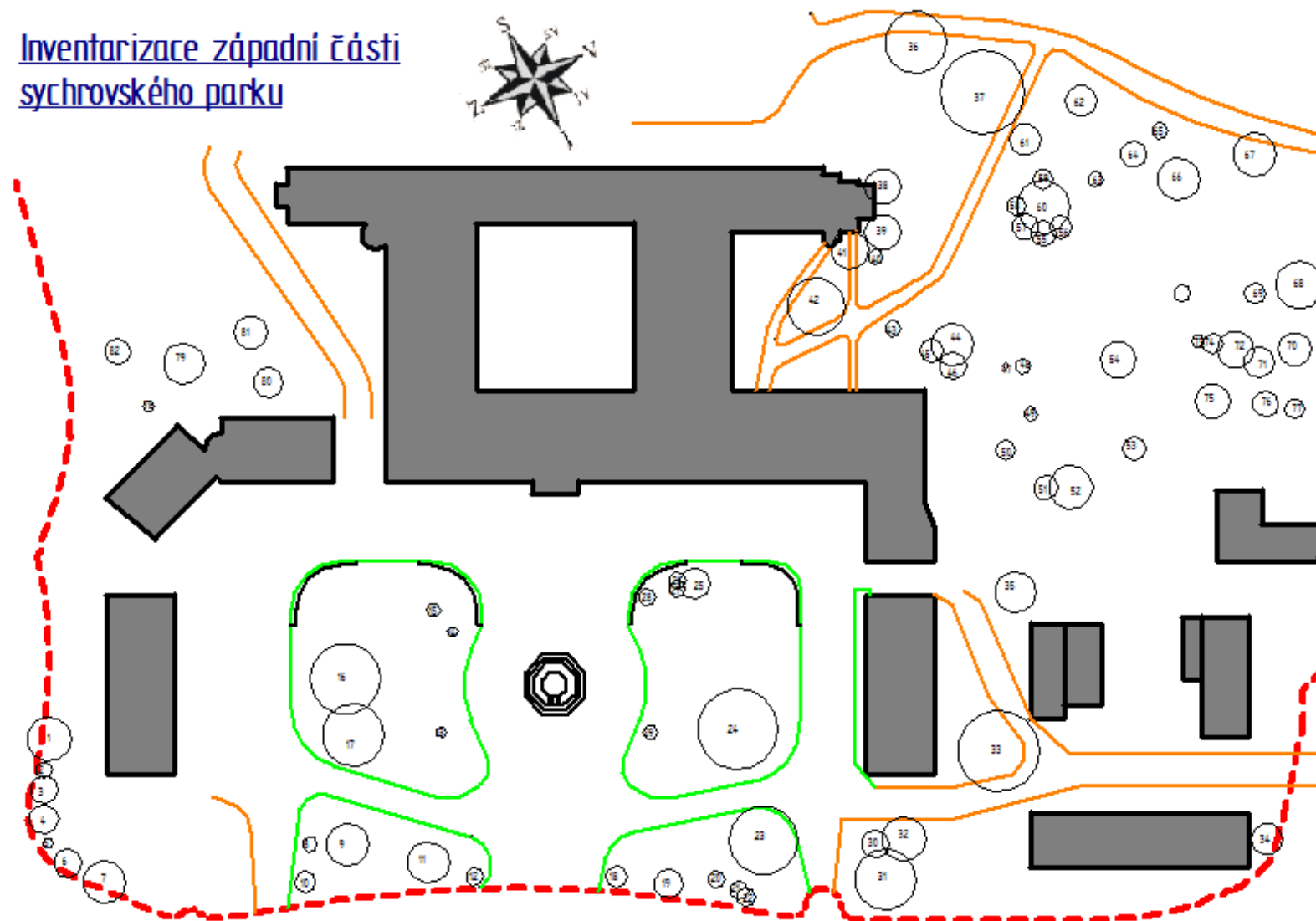
pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota*	Poznámka
26	<i>Thuja occidentalis</i>	10	36	6	4	3	
27	<i>Thuja occidentalis</i>	9	52	6	4	4	
28	<i>Taxus baccata</i>	6	15	4	3	3	
29	<i>Taxus baccata</i>	6	17	4	3	3	
30	<i>Acer pseudoplatanus</i>	18	87	10	4	3	
31	<i>Acer pseudoplatanus</i>	17	112	14	4	3	
32	<i>Fraxinus excelsior</i>	19	124	12	4	3	
33	<i>Fagus sylvatica f. purpurea</i>	20	105	18	4	3	
34	<i>Fraxinus excelsior</i>	12	63	8	5	4	
35	<i>Prunus avium</i>	6	28	6	4	4	
36	<i>Abies grandis</i>	19	98	10	4	3	
37	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	22	124	15	4	3	
38	<i>Ginkgo biloba</i>	14	44	5	3	4	
39	<i>Ginkgo biloba</i>	14	51	5	3	4	
40	<i>Thuja occidentalis</i>	10	3	44	4	3	
41	<i>Taxus baccata</i>	6	68	7	4	3	
42	<i>Sequoiadendron giganteum</i>	18	125	11	3	2	
43	<i>Cryptomeria japonica</i>	6	17	2	3	4	
44	<i>Catalpa bignonioides</i>	8	40	6	3	3	
45	<i>Catalpa bignonioides</i>	8	27	4	3	4	
46	<i>Catalpa bignonioides</i>	8	25	5	3	3	
47	<i>Thuja occidentalis</i>	7	24	2	3	4	
48	<i>Thuja occidentalis</i>	5	13	2	3	4	
49	<i>Picea omorika</i>	11	33	5	4	4	
50	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	8	32	4	4	3	

pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota*	Poznámka
51	<i>Betula pendula</i>	13	41	5	4	4	
52	<i>Castanea sativa</i>	14	77	8	4	4	
53	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	6	13	3	3	3	
54	<i>Quercus robur</i>	8	23	6	3	3	
55	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	7	19	4	3	4	
56	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	7	18	3	3	4	
57	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	9	18	3	3	3	
58	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	9	17	3	3	3	
59	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	12	32	3	4	4	
60	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	17	124	7	4	3	
61	<i>Quercus robur fastigiata</i>	12	21	6	3	3	
62	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	11	38	7	4	4	
63	<i>Picea pungens</i>	16	53	4	4	3	
64	<i>Pseudotsuga menziesii var. Glauca</i>	12	32	6	4	4	
65	<i>Juniperus chinensis</i>	7	24	3	4	3	
66	<i>Pinus silvestris</i>	11	59	8	4	4	
67	<i>Quercus robur</i>	12	85	8	4	4	
68	<i>Corylus colurna</i>	7	31	9	3	3	
69	<i>Pinus cembra</i>	7	20	4	3	3	
70	<i>Abies homolepis</i>	11	37	7	4	3	
71	<i>Thujaopsis dolobrata 'variegata'</i>	5	9	2	3	3	
72	<i>Thuja occidentalis</i>	8	16	4	3	3	
73	<i>Thuja orientalis</i>	7	14	2	3	2	
74	<i>Thuja orientalis</i>	8	17	3	3	2	
75	<i>Picea abies</i>	15	57	7	4	3	

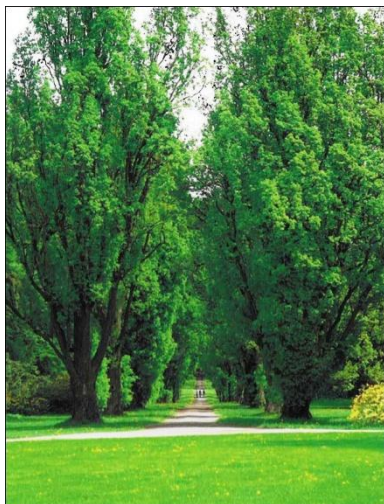
pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota*	Poznámka
76	<i>Abies concolor</i>	17	47	4	4	4	
77	<i>Abies concolor</i>	16	33	2	3	4	
78	<i>Ulmus minor</i>	3	10	2	4	4	
79	<i>Thuja plicata</i>	16	46	4	4	3	
80	<i>Thuja plicata</i>	21	93	8	4	4	
81	<i>Matasequoia glyptostoboides</i>	13	66	6	3	3	
82	<i>Ulmus minor</i>	14	32	4	4	4	

*hodnocení použito podle MACHOVCE (1982)

Inventarizace západní části
sychrovského parku

6. Návrh revitalizace dubové aleje

Obr.č.5, Rohanská alej. Zdroj: Kolařík 2003

6.1. Současný stav

Alej tvoří jednu ze tří hlavních os parku. Je ukončena bránou, která odděluje park od jeho okolí a na kterou navazuje z druhé strany obdobná alej lipová.

Alej je tvořena úzkokorunnými sloupovitými duby. Ty se od sebe lehce liší, neboť se jedná o několik klonů tohoto druhu. Souhrnně se pro ně ovšem užívá latinské pojmenování *Quercus robur* „fastigiata“. HIEKE (1978) Popisuje habituální typ *fastigiata* jako široce sloupovitý až válcovitý, dosti hustě a kompaktně stavěný strom, který má všechny větve přísně vystoupavé a zpravidla se vyznačuje krátkým kmenem.

Nachází se zde celkem 79 jedinců. Z toho je 24 nově vysazených a na 9 místech výsadba chybí.

Původní jedinci jsou, jak vyplývá z provedené inventarizace, většinou přestárlí, velmi často napadení houbovým či hnilobným onemocněním. Je nezbytné provést zde, v době pokud možno co nejkratší, celkové nahrazení všech původních stromů mladšími jedinci. Za tímto účelem byly vyhotoveny dvě varianty provedení asanace aleje.

6.2. Inventarizace dubové aleje

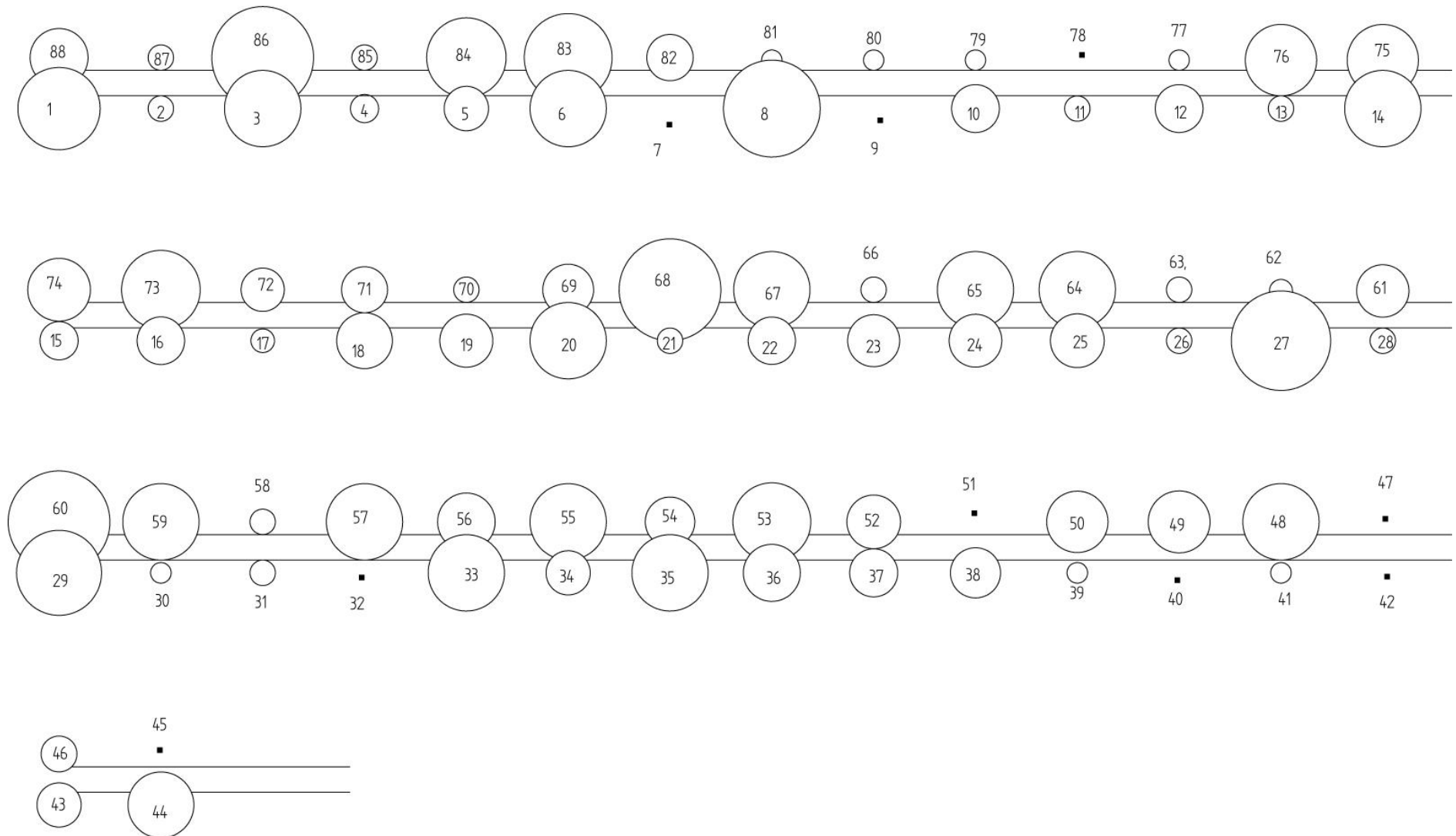
Obr. č. 4, Vyznačení Rohanské aleje. Zdroj: URL 2 + vlastní úprava

Legenda:

--- hranice parku

--- Rohanská alej

Obnova Rohanské aleje – současný stav

SOLID EDGE ACADEMIC COPY

Obr. č. 5, Zdroj: Autor

Inventarizace Rohanské aleje

Pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota *	Poznámka
1	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	130	12	5	4	
2	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	6	9	4	1	3	
3	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	122	10	5	4	
4	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	7	11	3	1	3	
5	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	83	5	5	5	
6	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	91	9	5	4	
7	XXX						chybí výsadba
8	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	105	12	5	5	
9	XXX						chybí výsadba
10	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	19	68	6	5	5	
11	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	6	12	2	2	3	
12	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	93	4	5	5	
13	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	10	2	1	3	
14	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	99	11	5	5	
15	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	13	36	5	3	4	
16	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	6	9	5	1	3	
17	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	6	11	2	1	3	
18	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	16	47	7	5	5	
19	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	83	7	5	4	
20	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	106	9	5	5	
21	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	10	2	1	3	
22	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	122	8	5	4	
23	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	100	6	5	5	
24	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	73	6	5	5	
25	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	82	5	5	4	

Pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota*	Poznámka
26	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	6	1	1	3	
27	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	115	13	5	4	
28	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	8	2	1	3	
29	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	19	110	12	5	5	
30	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	7	1	1	3	
31	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	7	2	1	3	
32	XXX						chybí výsadba
33	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	122	8	5	4	
34	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	96	5	5	5	
35	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	69	9	5	4	
36	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	70	8	5	4	
37	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	15	63	6	5	4	
38	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	15	58	6	5	4	
39	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	5	1	1	3	
40	XXX						chybí výsadba
41	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	5	1	1	3	
42	XXX						chybí výsadba
43	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	63	6	5	4	
44	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	74	7	5	5	
45	XXX						chybí výsadba
46	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	17	45	5	5	4	
47	XXX						chybí výsadba
48	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	23	80	9	5	4	
49	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	15	45	8	5	4	
50	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	96	7	5	5	

Pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota*	Poznámka
51	XXX						chybí výsadba
52	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	23	93	7	5	4	
53	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	111	12	5	4	
54	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	23	98	8	5	4	
55	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	16	63	11	5	5	
56	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	15	47	8	3	4	
57	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	14	90	10	5	4	
58	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	11	2	1	3	
59	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	90	9	5	4	
60	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	17	112	13	5	4	
61	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	16	80	6	5	4	
62	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	17	35	3	3	3	
63	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	9	2	1	3	
64	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	18	81	6	5	4	
65	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	15	124	8	5	4	
66	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	11	3	1	5	
67	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	105	8	5	4	
68	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	19	109	11	5	4	
69	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	74	6	5	4	
70	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	10	3	1	4	
71	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	103	7	5	4	
72	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	4	12	3	1	3	
73	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	115	10	5	5	
74	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	17	92	7	5	4	
75	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	106	9	5	4	

Pořadové číslo	Název dřeviny	Výška	Tloušťka	Šířka koruny	Věkové stadium	Sadovnická hodnota*	Poznámka
76	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	110	10	5	4	
77	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	14	2	1	3	
78	XXX						chybí výsadba
79	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	9	2	1	3	
80	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	10	2	1	3	
81	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	11	2	1	3	
82	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	20	94	6	5	4	
83	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	21	105	11	5	4	
84	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	23	100	10	5	4	
85	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	11	3	1	3	
86	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	16	114	13	5	5	
87	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	5	10	3	1	3	
88	<i>Quercus robur Fastigiata</i>	22	101	11	5	4	

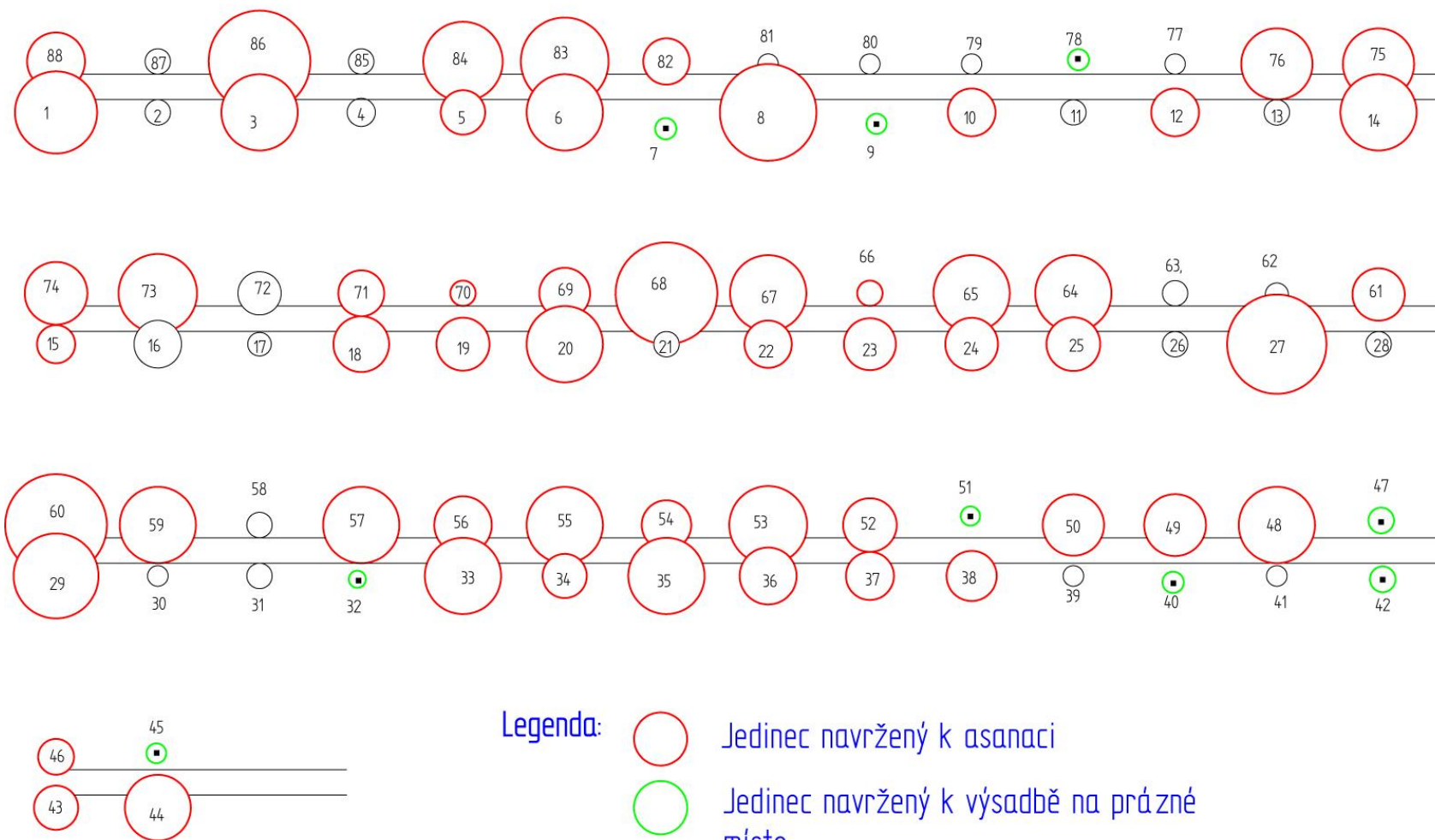
*hodnocení použito podle MACHOVCE (1982)

6.3. Návrh A

Tato varianta počítá s odstraněním všech 56 do budoucna nežádoucích jedinců v jediném zásahu, odfrézováním pařezů a novou výsadbu 65 stromů.

Obr. č. 6, Zdroj: Autor

Obnova Rohanské aleje – varianta A

SOLID EDGE ACADEMIC COPY

6.4. Návrh B

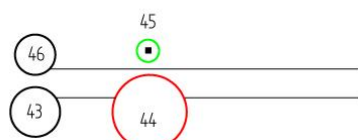
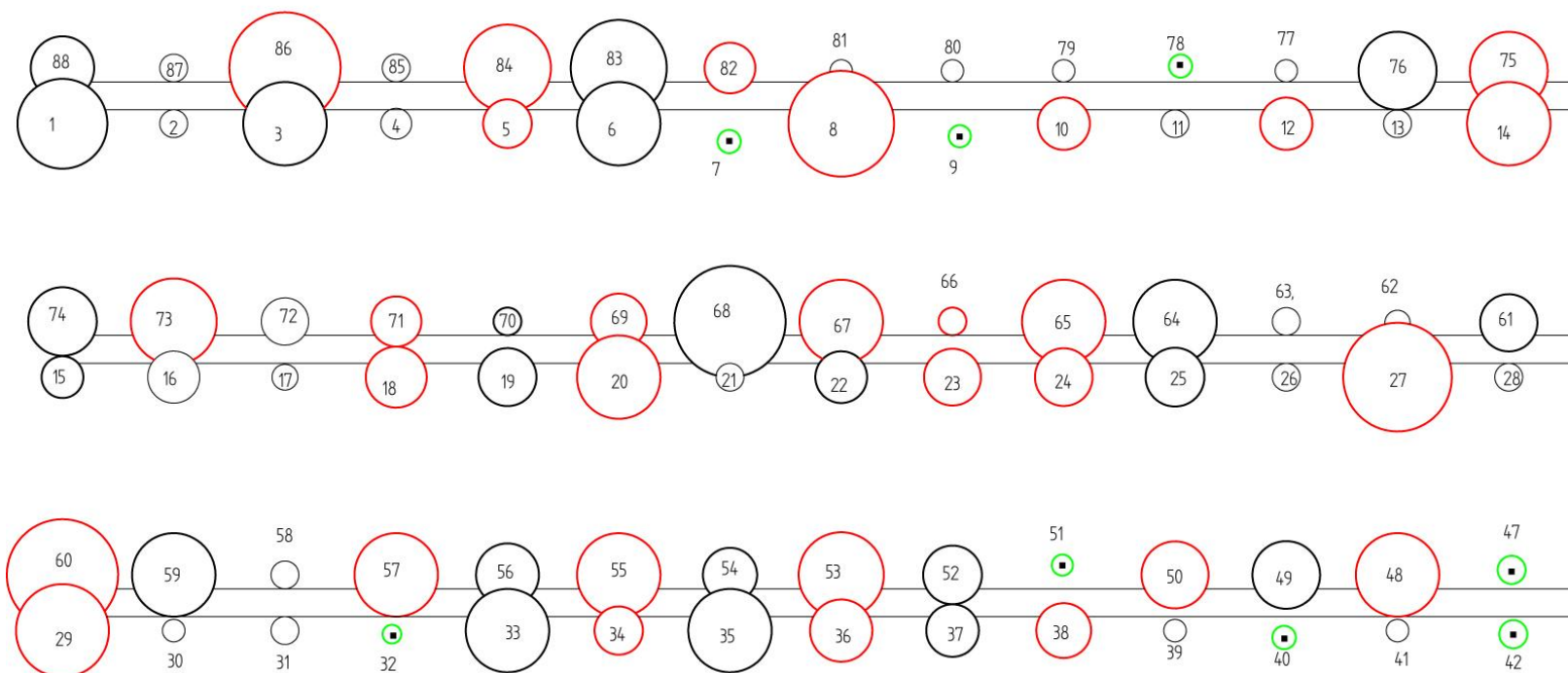
Zde jsou naplánovány dvě fáze s pětiletým odstupem.

V první fázi bude odstraněno 31 stromů. Budou po nich odfrézovány zbylé pařezy a provedena nová výsadba 40 jedinců. U zbývajících 25 stromů je navržen udržovací řez koruny, a to podle potřeby zdravotní, redukční a bezpečnostní.

Ve druhé fázi bude provedeno dotěžení 25 jedinců, odfrézování jejich pařezů a provedena nová výsadba.

Obr. č. 7, Zdroj: Autor

Obnova Rohanské aleje – varianta B, 1.fáze

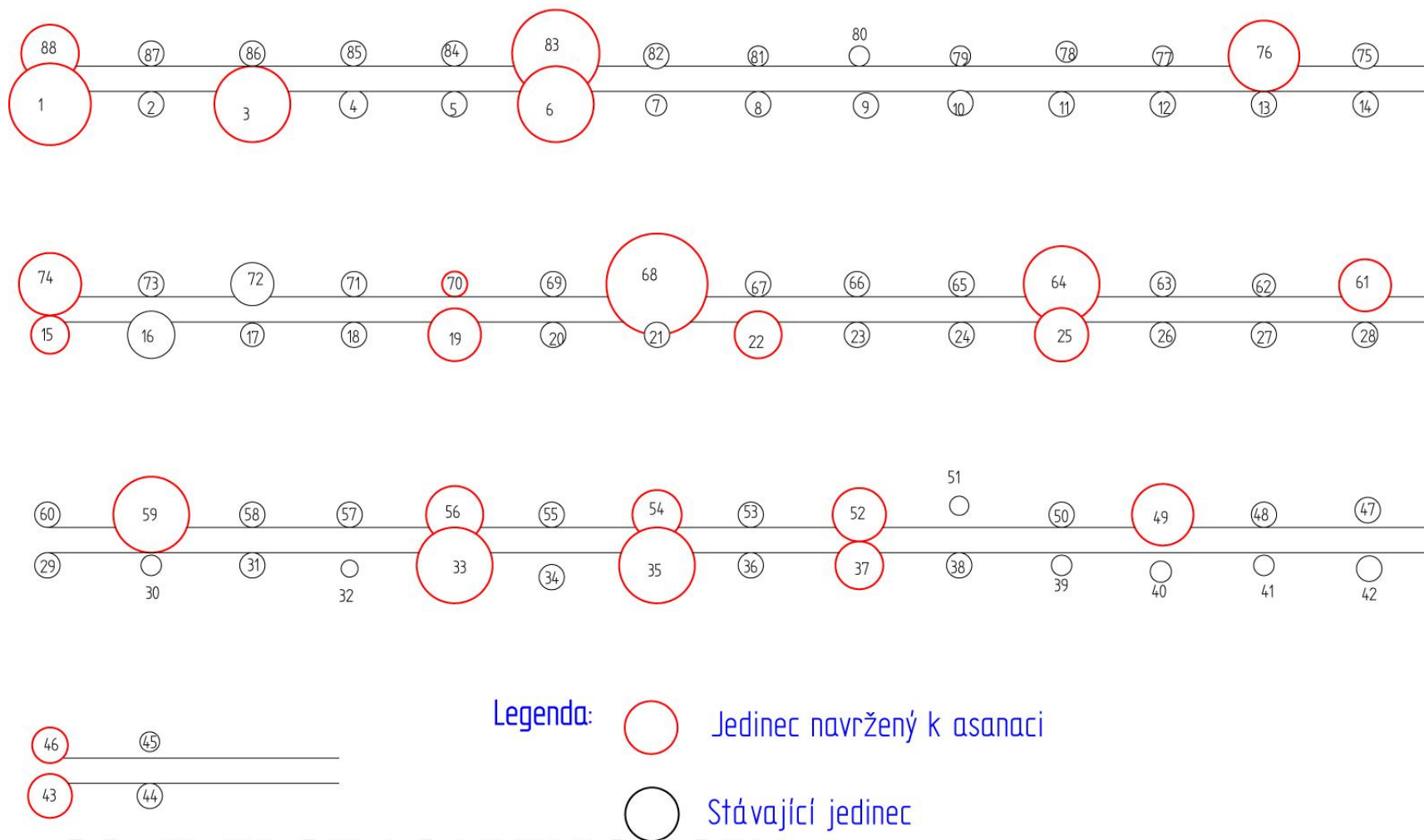

- Legenda:
- Jedinec navržený k asanaci
 - Jedinec navržený k výsadbě na prázdné místo
 - Jedinec navržený k ošetření

SOLID EDGE ACADEMIC COPY

Obr. č. 8, Zdroj: Autor

Obnova Rohanské aleje – varianta B, 2.fáze

SOLID EDGE ACADEMIC COPY

6.5. Ekonomická analýza

Kácení bude zadáno firmě, která bude schopná získanou dřevní hmotu dále prodat. Vzhledem k velmi špatnému zdravotnímu stavu porostu se nedá očekávat získání kvalitnějšího sortimentu, než je palivo. I tak by ale jeho prodej měl bez problémů pokrýt náklady jak na těžbu, dopravu a přiměřený zisk, tak i na seštěpkování větví. Štěpka bude použita při výsadbě nových stromů k vytvoření závlahových mís. Všechny pařezy budou odfrézovány. Cena je 500,- Kč/ks při průměru pařezu do 50 cm a 1000,- Kč/ks při průměru pařezu nad 50 cm. Varianta B počítá s ošetřením korun ponechaných stromů v první fázi. Obvyklá cena řezu koruny jednoho stromu stojí 3000,- Kč. Při výsadbě bude odhadovaná cena stromku 105,- Kč včetně dovozu a náklady na kompletní zasazení a ukotvení jednoho stromku budou 800,- Kč. V následujících pěti letech po výsadbě je potřeba počítat s náklady na zhruba 15%ní dosadbu.

Ceny stanoveny odborným posouzením soudního znalce Ing. ALEŠE NEJEDLÉHO

Těžební zásahy si vyžádají rekultivaci okolí. Jedná se především o parkový trávník a cestu. Počítá se s odstraněním zapíchaných větví, zarovnání kolejí, vzniklých pojížděním techniky a uvedením cesty do původního stavu a válcováním a znovu osetím trávníku.

Obnova trávníku obsahuje kultivaci kultivátorem cepák, kde je cena 2,20 Kč/m² a obnovu trávníku válcováním a setbou. Předpokládaná cena při použití ušlechtilé parkové směsi je 4,50 Kč/m².

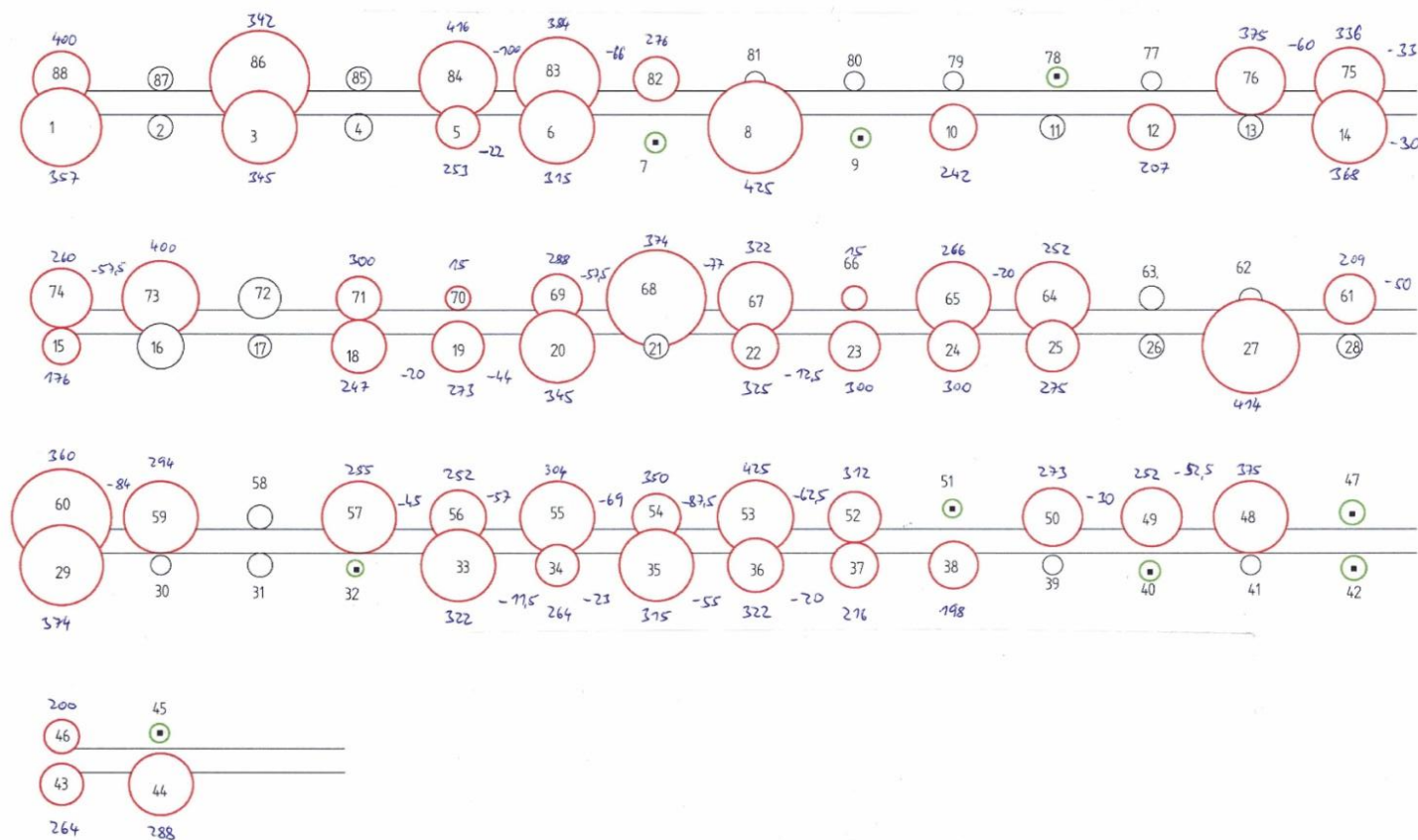
Obnova cest zahrnuje oživení povrchu novou drtí, ruční zasypání a zahrabání výtluků, uhrabání a ruční válcování. Předpokládaná cena je 8 Kč/m².

Ceny stanoveny dle nabídky LESNÍ PRÁCE KRKONOŠE S.R.O.

Obnova trávníku při návrhu obnovy A

Čísla nad jednotlivými stromy vyjadřují plochu v m², v místě pádu stromu, která bude dotčena těžebními zásahy a bude proto nutno ji rekultivovat. Byla vypočítána na základě výšek a průměrů korun jednotlivých stromů. Čísla s mínusem představují místa, kde se dotčené plochy dvou stromů vzájemně překrývají. Tyto plochy je třeba v případě návrhu A odečíst, aby nedošlo k jejich duplicitnímu zahrnutí do celkové výměry rekultivované plochy.

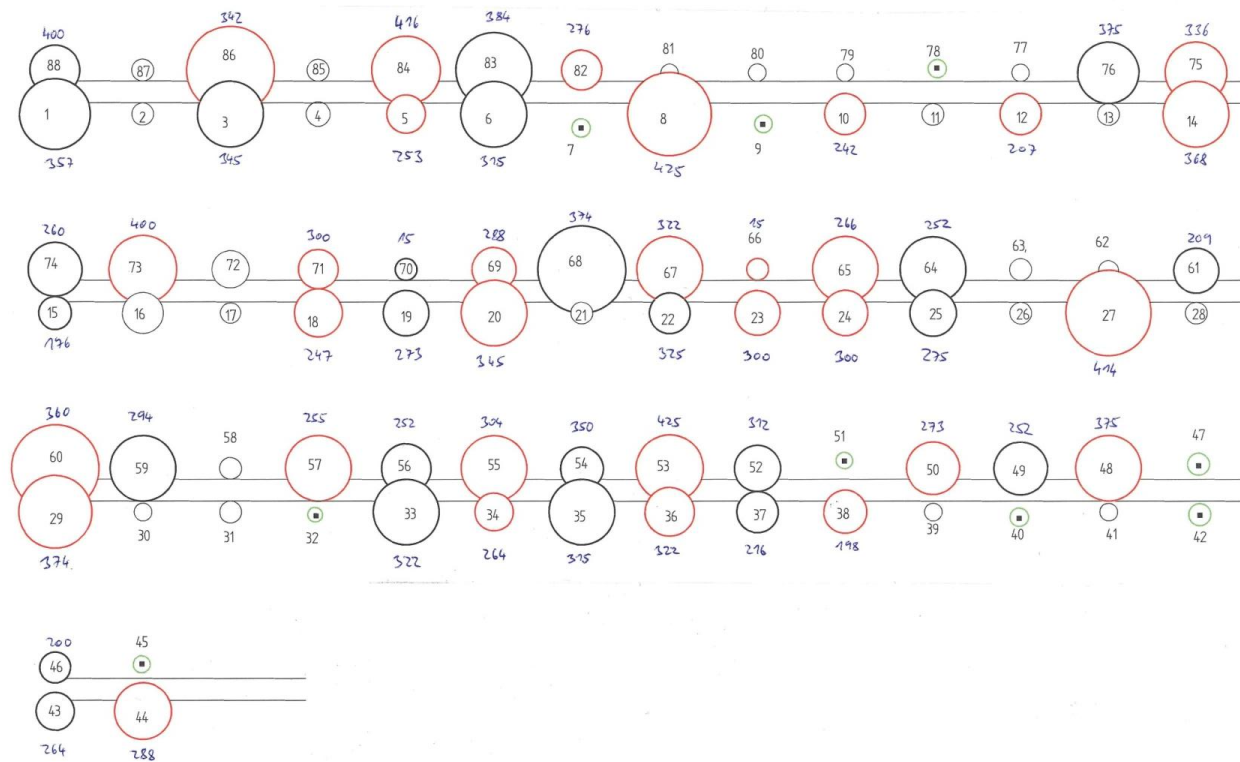
Obr. č. 9, Zdroj: Autor

Obnova trávníku při návrhu obnovy B

Čísla nad jednotlivými stromy opět vyjadřují plochu v m² v místě pádu stromu, která bude dotčena těžebními zásahy a bude proto nutné ji rekultivovat.

Vzhledem k tomu, že se v tomto případě jedná o dva po sobě jdoucí zásahy, je třeba zahrnout do výpočtu všechny plochy. U této varianty je také nutné počítat s dvojnou obnovou cesty. Její šířka je 4 m a délka 536 m.

Obr. č.10, Zdroj: Autor

Varianta A

Tabulka č. 2

Zdroj: Autor

Druh práce	Množství	Cena za jednotku	Cena
Kácení	56 ks	0 Kč	0,00 Kč
Frézování	54 ks	1.000 Kč	54.000,00 Kč
	2 ks	500 Kč	1.000,00 Kč
Výsadba	65 ks	905 Kč	58.825,00 Kč
Dosadba	15%	58.825,00 Kč	8.823,75 Kč
Rekultivace trávníku	15.665,5 m ²	2,20 Kč/m ²	34.464,1 Kč
Obnova trávníku	15.665,5 m ²	4,50 Kč/m ²	70.494,5 Kč
Obnova cesty	2.144 m ²	8 Kč/m ²	17.152,00 Kč
Celkem			244.759,35 Kč

Tabulka č. 2

Varianta B

Tabulka č. 3

Zdroj: Autor

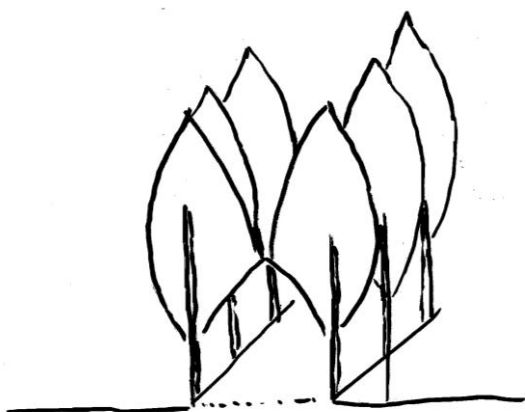
Druh práce	Množství	Cena za jednotku	Cena
Kácení	56 ks	0 Kč	0,00 Kč
Frézování	54 ks	1.000 Kč	54.000,00 Kč
	2 ks	500 Kč	1.000,00 Kč
Výsadba	65 ks	905 Kč	58.825,00 Kč
Ošetření	25 ks	3 000 Kč	75 000,00 Kč
Dosadba	15%	58.825,00 Kč	8.823,75 Kč
Rekultivace trávníku	16.912 m ²	2,20 Kč/m ²	37.206,4 Kč
Obnova trávníku	16.912 m ²	4,50 Kč/m ²	76.104 Kč
Obnova cesty	2 x 2.144 m ²	8 Kč/m ²	34.304,00 Kč
Celkem			345.263,15 Kč

6.6. Shrnutí výsledků ekonomické analýzy

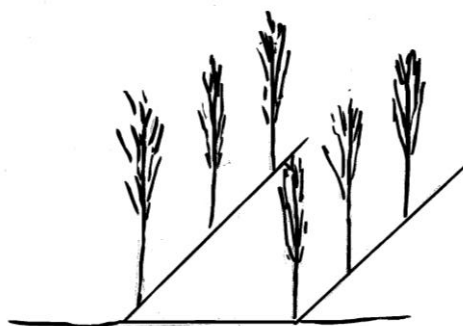
Celkový rozdíl nákladů v obou návrzích činí 100.503,8 Kč. Návrh B je tedy téměř o třetinu dražší oproti první variantě.

V návrhu A je kladen důraz na rychlý průběh celé revitalizace. Náklady jsou nižší nejen proto, že nebude třeba provádět ošetření korun, ale také proto, že travnaté a cestní plochy dotčené těžbou a mechanizací bude třeba rekultivovat pouze jednou. Z tohoto důvodu je také tato možnost šetrnější, vůči životnímu prostředí. Efekt okna, který ovšem alej do té doby plnila je zde ovšem zcela narušen a z estetického hlediska se jedná o razantní zákrok.

Návrh B ponechává alespoň částečnou kostru aleje a zásah nepůsobí z estetického hlediska tolik drasticky. Navíc je zde alespoň částečně zachován optický dojem okna. Tato možnost je ovšem výrazně dražší. Vzhledem k postupnému způsobu provádění obnovy, zde bude nutné provést ošetření korun stromů. Bude také nutné dvakrát provést obnovu pojižděné cesty a dvojí rekultivaci některých částí travních ploch dotčených těžbou a mechanizací tak, jak je to patrné z náčrtu a tabulek.

Obr. č. 11, Efekt gotického okna Zdroj: Autor

Obr. č. 12, Narušení efektu gotického okna

Zdroj: Autor

Projekt obnovy Rohanské aleje vyústil na základě provedené inventarizace ve dvě reálné možnosti, které jsou historicky, dendrologicky a esteticky přijatelné a ty byly ekonomicky vyhodnoceny. Finanční dopad každé z nich poslouží investorovi při rozhodování v realizaci.

Pokud bude převažovat ekonomické hledisko, zvolí se návrh A, který je nejen ekonomicky přijatelnější, ale zároveň i šetrnější k životnímu prostředí.

V případě, že hlavním rozhodovacím prvkem bude estetické hledisko, zvolí se návrh B.

7. Závěr

Výsledkem této práce bylo vytvoření inventarizačních tabulek vybrané části parku. Dále byla provedena inventarizace aleje tvořící jednu z hlavních os parku a na jejím základě byly zpracovány dva návrhy její revitalizace a provedeno jejich ekonomické vyhodnocení. Vše bylo zpracováno v podobě tabulek a nákresů.

Jak již bylo výše zmiňováno, sychrovský park byl v době své největší slávy něčím velmi výjimečným, o čemž svědčí mnohé historické záznamy. Z provedené inventarizace je jasně patrné, že většina dřevin není v nejlepším zdravotním stavu, případně je přestárlá. Tento stav, ať již byl způsoben nedostatečným zájmem předchozích generací, nebo nepříznivou finanční situací majitelů, nemusí mít i nadále sestupnou tendenci. Park je stále velmi oblíbeným místem pro vycházky návštěvníků z často i velmi vzdálených míst, kteří nelitují dlouhé cesty, aby mohli obdivovat jeho krásy. Celková obnova vegetace parku by byla jistě projektem velmi nákladným, nikoliv však neproveditelným. Bylo by neodpustitelnou chybou vůči dalším generacím, pokud bychom jim nebyli schopni díky malému zájmu o přírodní památky toto cenné historické dědictví předat.

8. Seznam použité literatury a elektronických zdrojů

Literatura:

- ADAM R., 1926: Sychrovská zahrada. In Od Ještěda k Troskám. VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK ČESKÉHO SEVERU, ročník V, číslo 7. a 8., Učitelství jednoty v Turnově, Českém Dubě a Mnichově Hradišti – 1927: 201-206
- ČSN 83 9001., Sadovnictví a krajinářství – Terminologie – Základní odborné termíny a definice, Český normalizační institut, Praha
- HARTLOVÁ E., 1996: Historie, stav a obnova parku Sychrov, diplomová práce, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně: 90 s.
- HENDRYCH J., 2004: Tvorba krajiny a zahrad, České vysoké učení technické v Praze: 163 s.
- HIEKE K., 1978a: Praktická dendrologie, Státní zemědělské nakladatelství, Praha: 533 s.
- HIEKE K., 1978b: Praktická dendrologie, Státní zemědělské nakladatelství, Praha: 589 s.
- HIEKE K., 1984: České zámecké parky a jejich dřeviny, Státní zemědělské nakladatelství v Praze: 464 s.
- HOFMAN J., 1981: Sychrovský park průvodce po historii a dendrologických zajímavostech, Správa státního zámku Sychrov
- HORKÝ J., 1984: Krajina, zeleň a voda v práci architekta, SNTL, Praha: 232 s.
- JIROUŠKOVÁ Š., 1994: Studie obnovení zahradního vodovodu zámku Sychrov, diplomová práce, ČVUT, fakulta stavební
- KAMENICKÝ K., 1941: Šedesát let Maškova závodu v Turnově, nyní ve třetím pokolení. In Turnov město a jeho kraj, Národohospodářská propagace Čech a Moravy – 1941: 123 - 124
- KOBLÍŽEK J., 2006: Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků, SURSUM: 551 s.
- KOLAŘÍK J. a kol., 2003: Péče o dřeviny rostoucí mimo les-I., ČSOP, Vlašim: 261 s.

- KREJČÍ I., 2005: Projekt OLH – Návrh hospodaření na části revíru Mnichovo Hradiště, nepublikováno.
- KUPKA J., 2006: Zeleň v historii města. skripta ČVUT, Praha: 146 s.
- MACHOVEC J., 1982 Sadovnická dendrologie, Státní pedagogické nakladatelství, Praha: 246 s.
- MAREČEK J., 1992: Zahrada, Noris, Praha
- MAREČEK J., 2005: Krajinářská architektura venkovských sídel. Česká zemědělská univerzita v Praze: 404 s.
- OTRUBA I., 2002: Zahradní architektura tvorba zahrad a parků, ERA
- ROHAN I., 1996: Zámek Sychrov novogotický památník rodu Rohanů. Spolek přátel zámku Sychrov, Turnov: 31 s.
- WAGNER B., 1983a: Základy sadovnické a krajinářské kompozice – I. Historický vývoj, Státní pedagogické nakladatelství, Praha: 257 s.
- WAGNER B., 1983b: Základy sadovnické a krajinářské kompozice – II. Estetické zákonitosti, Státní pedagogické nakladatelství, Praha: 194 s.

Elektronické zdroje:

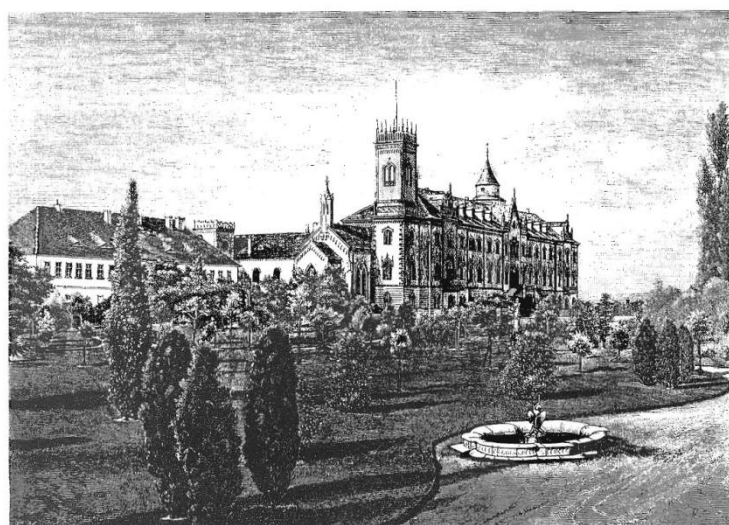
- URL1 – Zámek Sychrov: Historie, Dostupné: <http://www.zamek-sychrov.cz/historie/> Poslední aktualizace 6. 4. 2011 (cit. 8. 4. 2011)
- URL2 – Mapa parku: Dostupné z : http://maps.google.cz/maps?hl=cs&q=.+L%28Lada+1984%29&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.&um=1&ie=UTF-8&sa=N&tab=wl

9. Přílohy

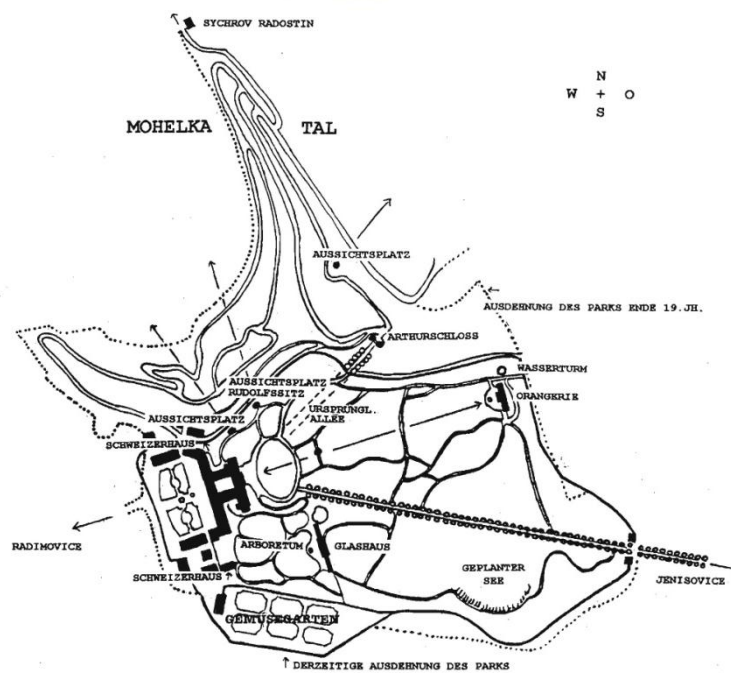
1. Letecký snímek Sychrova z roku 1938
2. Pohled na zámecké arboretum 1890
3. Mapa parku z druhé poloviny 19. století
4. Hlavní průhledová osa parku od zámeckého schodiště k oranžerii

Letecký snímek Sychrova z roku 1938, Zdroj: Archiv zámku Sychrov

Pohled na zámecké arboretum 1890, Zdroj: Archiv zámku Sychrov

Mapa parku z druhé poloviny 19. století, Zdroj: Archiv zámku Sychrov

Hlavní průhledová osa parku od zámeckého schodiště k oranžerii, Zdroj: Archiv zámku Sychrov